

Z nějakého důvodu jsem se Filipínám dlouho bránil. Když se ale objevila nabídka letenek za slušnou cenu (13 tisíc) a já měl ještě volný listopad, kdy se na Filipínách začínají lámat sezóny, neváhal jsem a šel do toho. Nakonec tentokrát sám, prostě jsem nějak cítil, že si to chci užít naprosto nezávisle. Přišla mi škoda nevyužít toho, že se letí přes Kuvajť, kde jsem ještě nebyl a na výlet tam asi nikdy nepojedu, takže jsem si tam nechal zařídit jednodenní stop-over. Na Filipínách jsem si vybral oblasti, které mě zajímají, a ačkoli jsem to tak původně neplánoval, nakonec jsem si kromě místních přeletů předem rezervoval i veškeré ubytování, třídní výlet lodí a dvě cesty autobusem. Na Filipíny víza potřeba nejsou, do Kuvajtu jsem o ně požádal den před odletem online. Takže jsem mohl vyrazit.

Pátek 9. listopadu | Odlet

Poslední dobou pořád lítám přes Frankfurt s odletem v šest nebo v sedm hodin ráno. Tentokrát to aspoň byla ta pozdější varianta, ale i tak jsem musel budík nařídit na smrtelnou čtvrtou ranní. Autobusem jsem na letišti před půl šestou. Je trochu mlhavo, že by nakonec opravdu začal letošní podzim?

Slečna za odbavovací přepážkou něco koumá, nevím, co se děje. Pak z ní vypadne, že bágel poletí až do Manily, ale musím s ním do nadměrných zavazadel – kvůli volně visícím popruhům a šňůrkám. Je zajímavé, že jinde než v Praze to po mně nikdy nikde nechtěli. Každopádně si z báglu vyndávám aspoň kartáček s pastou a deodorant, ať nedělám v Kuvajtu před šejky ostudu.

V letadle ČSA klimbám, ale vždycky mě vyruší dědek sedící přede mnou. Kdyby mě radši vyrušili s cateringem. Ale toho už se u téhle naší aerolinky asi nikdy nedočkám. Aspoň že letuška je milá, pro jedenáct lidí, co mají hodinu na přestup na linku do Dominikánské republiky (a my už máme deset minut zpoždění), se snaží dojednat odvoz dodávkou přímo z plochy k bráně. To se mě naštěstí netýká, já mám času dost. Ve Frankfurtu jsme v půl deváté a venku je třináct stupňů. Vevnitř je sice tepleji, ale já jsem trochu zmatený, kam mám jít. Zatím totiž není známá odletová brána a mně se nechce vyjít ven a pak zase znovu procházet bezpečnostní prohlídkou. Jenomže nic jiného mi nezbývá, obzvláště když mám hlad (ještě jednou děkuji, milé ČSA) a prostě nutně potřebuju snídani v mekáči!

Odbavení je rychlé díky tomu, že jsem mohl využít přepážku pro online check-in. Úplně náhodou jsem našel pěknou relaxační zónu s pohodlnými sedačkami a zásuvkami na nabíjení. Klid a pohodu narušuje ožralý Američan, který si tam hodlá zapálit. Umravňuje ho jeho krajan, který se za něj údajně stydí, což v opilci vyvolá agresivní pudy a musí ho krotit ochranka (ta se k tomu moc nemá) a nakonec policejní komando s kvěry.

Let Kuwait Airways byl naplánovaný na 12:55, odlítáme s asi čtvrt hodinovým zpožděním. Přede mnou sedí tři děcka. Vedle mě je naštěstí volno, takže tu ruštinu ze sedadla u uličky moc neslyším. Posádka je namixovaná – Asiatka, Arabky, Evropanky, jeden sexy stevard. K jídlu kuře a špecle. Cestou pod námi vidím lodě, ale podle mapy máme právě přelítat nad pevninou. To mě asi trochu rozhodilo, protože když jsme v Kuvajtu dosedali, nebyl jsem si jistý, jestli ty lesklé plochy jsou vodní, nebo písčité. A ono to bylo obojí, vítá nás tu pořádný slejvák! V poušti? Svět se zbláznil...

Ve 21:09 místního času (náš + 2 hodiny) přistáváme tak, že bych to ani nepoznal. Možná jsme přistáli v písku, protože pak ještě asi dvacet minut rolujeme. Vyřízení víz je poměrně rychlá záležitost, protože přede mnou je jenom jeden pán. Musím ale vybrat z bankomatu kuvajtské dináry a ve vedlejším automatu za ně pořídit kolek za 3 dináry (cca 210 Kč), který úředník někam nalepí. Ale aspoň už pak nemusím procházet pasovou kontrolou, takže na tom časově vlastně docela vydělám. Což se bude později hodit...

Měli jsme přistát na terminálu M, ale všechno nasvědčuje tomu, že se tak nestalo. Nedávno tu otevřeli nový terminál 4 a tam teď nejspíš jsem. Následuju šipky BUS, ale ten tam prý zatím nejedí. Místní mě posílají od čerta k ďáblu, každý radí něco jiného, takže lítám jak hadr na holi tam a zpátky, až si mě všimnul i jeden uklízeč a zase mi něco radil. Venku se mě ujal nějaký místní chlapík v té jejich noční košili, běží se mnou přes dálnici, připadám si jako v té písničce od skupiny Burma Jones – kapkama se prolétám, co v rytmu samby zní... Akorát tady jsou k těm kapkám ještě auta. A těch kapek je fakt hodně. Na informacích mi pán mile oznámí, že nejdřív musím přejet na terminál 1, tam teprve pojedou autobus. Letušky mi venku říkají, že se musím trochu proběhnout, protože kyvadlová dodávka je ta úplně první, nejdál od nás. Takže když k ní doběhnu a zabouchám, ať mě řidič pustí dovnitř, jsem úplně durt. A věci na převlečení s sebou samozřejmě žádné nemám. Jedné letušky se mě asi zželelo, tak se se mnou dává do řeči a dává mi i tipy, co ve městě vidět. Na terminálu 1 se ptám ochranky, odkud jezdí autobus. Stařík mě osobně bere výtahem přes garáže (čekám ránu do zátylku) někam ven a v dále ukazuje autobusy. Běžím, co to jde, i přes tu velkou kaluž, co nebyla ve tmě vidět. Takže teď už jsem komplet včetně bot.

Zaplat'pánbůh jsem hned našel ten správný autobus (X2) a za lístek do čtvrti Hawalli platím 500 fufníků (přesněji filů). Taxík by stál něco kolem deseti dinárů, tedy dvacetkrát tolik. Za pár minut vyrážíme. Už je skoro jedenáct večer. Naštěstí je to expresní spoj, takže na té správné zastávce jsem už ve čtvrt na dvanáct. A k hotelu Roomi Suites, kde mám rezervovaný nocleh, je to asi pět set metrů. Mladík na recepci ještě někam volá, protože se mu nějak nezdá cena. Ani se mu nedivím, když na ceduli za ním vidím jako nejlevnější variantu čtyřicet dinárů za noc, zatímco já mám platit dvacet. Ještě si okopíruje můj pas a já můžu konečně spočinout na pokoji v pohodlné posteli s výhledem na město.

Sobota 10. listopadu | Kuvajt

Mám celý den, takže nemusím nic hrotit. Budík zvoní v půl desáté. Věci přes noc uschly. Po sprše si v deset hodin podle instrukcí recepčního volám pokojovým telefonem o snídani. O deset minut později klepe pikolík na dveře a předává mi takovou dřevěnou krabici. Nejdřív si říkám, že se moc nepředali – spíš pít než jít. Ale pak mě napadne horní díl odklopit a pod ním najedu fůru jídla! Ekologové by moc nezajásali, protože všechno je zabalené v plastech, ale zrovna tady v Kuvajtu je to asi všem dost jedno. Snídani do postele se užívám až do jedenácti. Pak se musím sbalit a před půl dvanáctou se vydávám do města, od kterého nic nečekám.

Venku je horko a dusno. Ale aspoň že už neprší, lije jenom ze mě. Pěšky jdu k první atrakci, která naštěstí není až tak daleko od hotelu. Jedná se o tzv. Zrcadlový dům. Cestou nepotkávám skoro nikoho pěšího, asi jsem tu za exota. Hlavně když se podle mapy začnu motat uličkami, kde se to turisty obvykle moc nehemží. Začnu mít trochu pochybnosti, ale nakonec ten správný dům přece jen najdu – podle zrcadlové výzdoby, která je na fasádě. Jenomže je zavřeno a cedule u dveří praví, že se otevírá jenom po předchozí domluvě. To psali v Kanadě ve vinařství taky, a nakonec si Monča užila pěknou degustaci, takže se nevzdávám a zvoním. Otevírá sympatická paní ve středních letech s tím, že tam zrovna mají skupinu na prohlídce, ale už jsou v polovině. Nicméně se zeptá paní umělkyně, jestli bych se ještě nemohl připojit. Můžu. Platím tři dináry a nejdřív se v knihovně připojuju ke skupině, ale stará paní (pardon, umělkyně) navrhuje, ať mi její dcera nejdřív ukáže spodek (tedy myšleno spodní patro). Tam dokonce dostanu občerstvení – domácí buchty a domácí zázvorovo-citronovou limonádu, vše vlastní výroby. Škoda že jsem zrovna po snídani. Dcera mi perfektní angličtinou (studovala v Orlandu) vypráví celý příběh, který začal tím, že jako malá holka rozbila zrcadlo. Její matka nelenila, využila toho a svého manžela (známého kuvajtského malíře) překvapila tím, že střepy obložila komodu. A pak se to rozjelo... Stěny, podlahy, stropy, zkrátka všechno. A když bylo v podstatě všechno hotovo, objevili v domě termity, kteří dům prakticky rozežrali zevnitř, takže musela začít znovu. Pak se přesouváme do relaxační místnosti a já mám slzy na krajíčku. Následně mi dcera vysvětluje některé otcovy obrazy a poté se připojuju ke skupině asi deseti návštěvníků. Prohlížíme si artefakty vytvořené recyklací různých předmětů (ovčí lebka, součástky auta apod.) a pak si můžeme dokonce i zahrát hru – rozdělíme se do dvou družstev a házíme pomalovanými deskami se suchým zipem na japonské závěsy. Všichni si to docela užívají. Stará paní (ale nerad bych, aby to vyznělo pejorativně, ona je fakt kouzelná) si pak evidentně užívá, když nás zavede do galaktické místnosti, kde předvádí zvukové, hudební i světelné efekty. To už je na mě trochu moc, ta relaxační místnost měla úplně jiné grády, ale možná je to i tím, že tu teď nejsem sám. Pak nás sama od sebe každého fotí, ať máme

památku. Končíme až někdy před půl druhou a já jsem hrozně rád, že jsem se sem vydal, protože to byl vážně úžasný zážitek.

Dalším pěším cílem je Green Island, což má být takový pohodový park plný zeleně. Platí se tam vstupné – ani nezjišťuju kolik, protože aspoň zvenku mi to tak úžasně nepřijde, abych utrácel těch pár dinárů, co mám. Radši se procházím po pláži, ze které už jsou vidět „koule“, tedy Kuwait Towers. Přijdou mi hrozně daleko, takže ruším plán dojít až k nim. Jenomže procházka je tak příjemná (i po osvěžení velkou kolou z KFC za 550 fučíků), že k nim nakonec přece jenom dojdou. V jedné z nich je i vyhlídka, ale z ní bych teď kvůli protisvětlu stejně z města moc neviděl, tak se o ni ani nepokouším.

Místo toho mířím k rybímu trhu. Míjím most plný vlajek, z něhož je hezký výhled na město včetně přilehlé mariny. A kousek za ním už to plánované rybí tržiště. A jen co do budovy vejdu, jsem uchvácen a moje smysly se předbívají v tom, který z nich si to bude víc užívat. A to nemám ryby a hlavně rybinu v lásce! Probíhá tu aukce, pánové v pláštích a s deskami chodí po hale a něco důležitě do těch desek zapisují, všude se válí ryby a další mořské potvory, prodavači se mile usmívají. Tady se mi fakt líbí víc, než jsem si uměl představit.

Ale je čas se posunout, slunce se nemilosrdně začíná sklánět k obzoru. Kousek od tržnice je Velká mešita, ale už je zavřená, stejně jako další tržiště hned naproti ní. Stačí se ovšem posunout o pár bloků dál a tam to pořádně žije. Rozsáhlý komplex stánků všeho druhu – s oblečením, parfémů, ovocem a zeleninou, masem a rybami... A taky restauracemi. Vzhledem k tomu, že jsem od vydatné snídaně a domácí buchty staré dámy ještě nic nezakousl, usedám do jedné z nich. Radši se dvakrát ptám, jestli berou karty. Objednávám si mix tří druhů grilovaných mas, humus, k tomu jsem dostal směs salátů s cibulí a citronem, k pití mangový džus, malou pepsi a asi zdarma láhev vody. A ošatku s obrovskými arabskými chleby. Prostě hody! Říkám si o příbor, ale obsluha na mě nechápavě kouká. Po pantomimické etudě jí to sice dochází, ale netváří se, že ví, jak si s mým požadavkem poradit. Po chvíli přináší plastovou vidličku a lžičku. Takže jím rukama a vlastně si to užívám. Krom much, co sedají na všechno. Celé to občerství stálo 3,75 dinárů, jenomže karty (jak jsem se správně obával) neberou. Hlavní kápo navrhuje, že půjdeme do jiné restaurace, kde je berou, a tam jim zaplatím. Jeho kolega mě ale chce odvést k bankomatu, proti čemuž se vzpírám a dožaduju se původního řešení. A taky se ho dočkám.

Dobře nasycený se ještě chvíli procházím, ale už je tma, takže když v podstatě neplánovaně dorazím na stanoviště autobusů, říkám si, že už pojedou na letiště. Vidím autobus označený jako „13 Airport“, ale na zastávce nestaví. Prý musím jít kus dál. Když tam dorazím, zrovna přijíždí a chce po mně dokonce jenom 250 filů. Odjíždíme těsně před šestou, ale časem se dostaneme do hrozné zácpy. Navíc to není expresní autobus, takže jedeme různými uličkami a často stavíme. Na letišti jsem tak až v sedm hodin, ale i tak mám ještě spoustu času. Ten využívám mj. k tomu, abych si koupil nové tričko (4 dináry), protože v tom, které mám na sobě, už by mě snad ani nepustili do letadla.

Jsem si trochu nejistý ohledně terminálu, protože na letence je M, ale to bylo i při letu z Frankfurtu, a přitom jsme skončili na T4. Radši se ptám. Prý jsem tu správně. U vstupu k branám se kontroluje váha příručních zavazadel (maximálně 7 kg). Mně se podařilo nenápadně proklouznout. Na pasovce odevzdávám vízum, ještě jednou se radši ptám na terminál, utrácím poslední dináry za vodu a dezinfekci na ruce. Wi-fi je tu šíleně pomalá, ale stačilo se přesunout na druhou stranu chodby, a jela jako blázen. Všude kolem se srocuje spousta Čechů, kromě Filipínců jsme u brány určitě největší národnostní skupina. Když stojíme ve frontě, vyčuhujeme nad nimi minimálně o hlavu. Security se otevírá pozdě a je pomalá, takže se vůbec nedivím, že mají všechny lety zpoždění. U brány se Filipínci hrozně tlačí, jak kdyby se rozdávaly zájezdy na Seychely. Přitom jedeme k letadlu autobusem, takže je to úplně jedno. Ale později jsem pochopil, že oni to tak prostě mají...

Neděle 11. listopadu | Přílet na Filipíny

Odlet z Kuvajtu do Manily je naplánovaný na druhou hodinu ranní, ale vzletáme se zpožděním. Příjemnou zprávou je, že let nepotrvá avízovaných deset hodin, ale jenom osm a půl. Servis není nic moc, dostali jsme snídaní (já si vybral omeletu), pak se dlouho neukázali (pokud jsem tedy nespal, což se mi moc nezdá), následoval oběd (já kuře s rýží, ať jsem na Filipíny připraven), vůbec nerozlišeli samostatně pití, můj stevard byl zvláštní, prostě jsem opět s láskou zavzpomínal na Turkish Airlines, na které nedám dopustit.

Přistávali jsme do hezké zelené krajiny s kopečky a barevnými baráčky našťouchanými na sebe. Snad to nebyl chudinský slum. V 15:45 jsem se poprvé dotkl nohou filipínské půdy, která byla rozehrátá na příjemných dvaatřicet stupňů. Na imigračním se vytvořila dlouhá fronta. Pokud jsem doma něco zapomněl, byla to propiska. Drze jsem si o ní řekl jakési dámě z ochranky, která na mě vrhla hodně nevráživý pohled, ale na odpor se nezmohla. Její výraz jsem pochopil vzápětí, kdy jsem si všiml pultu s formuláři a spoustou propisek. Vzhledem k tomu, že můj bágel měl v Kuvajtu odpočívat víc než 24 hodin, se trochu bojím, že ho na páse nevidím. A nepletu se. Pikolík se mě ptá, jak vypadal, a pak mi ukazuje na všechny bágly, které na sobě mají aspoň trochu zelený odstín, a které už jsem pochopitelně předtím všechny aspoň třikrát viděl projet kolem mě. Takže mě s tím trochu rozčiluje. Najednou se někdo zeptá: „Cermak?“ Zbystřím. Vše vysvětleno, bágel přiletěl už včera a měl by tu na mě čekat. Pikolík mě tedy odvádí do něčeho mezi kanceláři a skladem. Tam si dělají kopii mého pasu (toho cestovního), musím cosi podepsat (už se nikdy nedozvím, co to bylo, ale nahoře bylo napsáno něco o zpožděných zavazadlech, radši nepátrám). S vyplněným papírem přecházím k dalšímu chlapíkovi u vedlejšího pultu, který je otrávený jako Malý Dunaj, když do něj letos v létě vypustili splašky. Strká mi před nos nějaký sešit a musím přesně na jím udělané linky zapsat svoje jméno, příjmení a podepsat se. Další muž mi pak konečně podává batoh.

Měním peníze (52,50 pesos za americký dolar, ve vztahu ke koruně to vychází cca na 45 halířů za peso, takže jsem se ceny naučil dělit dvěma a trochu ubrat). Potřebuju se dostat na terminál 3, odkud mi letí spoj na ostrov Cebu. První a přirozená volba je samozřejmě shuttle bus. Jakýsi muž v uniformě mi radí, že bych měl jet spíš taxikem. Tak to určitě. Trochu znejistím, když spatřím frontu na autobus, do které mě posílá. A prý se mám někde registrovat. Ptám se na to milé boubelky, která dlouhého hada uzavírá, ale podle ní se mám jenom postavit do fronty a případně se pokusit prodrat dopředu. Takže se deru, všude mraky obrovských zavazadel, některá jsou větší než jejich majitelé. Panuje tady zmatek, vůbec ten „systém“ nechápu, dokola se všichni všech ptají, jestli jedou na terminál 3 nebo 4, radši se zapisuju do nějakého seznamu, autobus nikde. Začínám vážně uvažovat o tom taxíku. Po hodině (!), tedy něco po šesté se autobus konečně objevuje. A začíná nalod'ování kufrů a krabic. Jedna místní slečna je tak hodná, že se přísnou hlídačku v uniformě snaží ukecat, aby mě pustili přednostně, protože mi letí letadlo, ale Xena je neúprosná. Nakonec mě tam nechají nastoupit, brodím se přes zavazadla a nevím, kam to jede. Jedna dívčina se na mě s úsměvem podívá a cituje reklamní slogan „It's more fun on Philippines.“ Jedeme docela dlouho, všude zácpa, míjíme odbočku na terminál 3 (začíná se ve mně vařit krev), zastavujeme u terminálu 4, kde se někteří dožadují svých kufrů šikovně uložených pod hradbou jiných. Pomáhám s vyndáváním, protože jinak bychom tam možná stáli ještě teď. Je půl sedmé, v osm mi to letí. Nejsem klidný.

V 18:37 konečně vystupuju z autobusu na správném terminálu, prodírám se křovím, běžím dovnitř, musím nechat projet bágly rentgenem, pak uháním k odbavovací přepážce, kde kromě mladíka za pultem nikdo není. V tom kvapu jsem se ani neobtěžoval vytisknout si boarding pass, ale další mladík to jde ochotně udělat za mě. Uff... Z toho všeho jsem dostal žízeň, takže se občerstvuju v bistro (croissant s tuňákem a ice tea za 160 P), pak už mířím k bráně, kde je konečně fungující wi-fi. Letadlo přiletělo pozdě, takže máme opět zpoždění, místo ve 20:00 se vznášíme ve 20:40, zato úplně novým strojem s pěknou moderní livrejí společnosti Cebu Pacific a pohlednou letuškou. Cestou klimbám a nakonec jsme v Cebu City ve 21:40, takže podle původního plánu.

Bágel přijel rychle, hned nasedám do taxíku s taxametrem. do guesthousu Magabelle (688 P) jedeme docela dlouho, taxikář se vyptává. Ve 22:20 mu platím čtyři stovky a s majitelem ubytovny domlouvám taxi na 5:30 ráno. Snad se tu aspoň někdy pořádně vyspím...

Pondělí 12. listopadu | Cebu (Aguinid Falls)

Budíček v pět, před půl šestou už přijíždí řidič v čistém autě a za sto pesos mě odváží na South Bus Terminal. Autobus by měl jet v celou, takže mám ještě dvacet minut čas. Jdu si koupit snídani = tři párky na špejli a dvě vody (85 P). Sotva vyjdu z budovy, už mě oslovují zaměstnanci nádraží s dotazem, kam jedu. Ukazují na žlutý autobus, co se zrovna chystá odjet. Tak to byla docela rychlovka, aspoň tam snad budeme dřív. A kde vlastně?

Průvodčímu říkám, že jedu k vodopádům Aguinid Falls, kam by to mělo trvat 3 – 4 hodiny. Platím 225 pesos za klimatizovaný autobus s televizí, z níž se dá nejdřív sledovat nejnovější zpracování Popelky, ale pak už funguje

jenom jako přehrávač písní Whitney Houston, skupiny ABBA a podobných retro kousků. Paní sedící vedle mě se občas k populárním zpěvákům přidává a musím říct, že určitý talent se jí rozhodně nedá upřít.

Nejdřív projíždíme městem, nebo spíš několika městy, která na sebe plynula navazují. Pak se dostáváme k moři, mění se terén – zelené ostře řezané kopce, hodně palem, vesničky a malá městečka. Kolem silnice si nelze nevšimnout řady osvětových cedulí. Největším problémem tu podle všeho jsou drogy (Say NO to drugs, YES to brains), následuje násilí páchané na ženách (STOP violence on women NOW) a samozřejmě je potřeba se věnovat i bezpečnosti silničního provozu (NO texting while driving). Ale drogy jasně vedly. S tím vlastně souvisí další poznatek – všechny nápisy jsou tady v angličtině, což jsem opravdu nečekal. A místní angličtinu dost ovládají, i když někdy je jim trochu hůř rozumět. Dalším typickým prvkem jsou malé stánky s různými druhy zboží, nad nimiž je vždycky stejně velká reklama na poměrně omezený okruh produktů a značek (především místní rum značky Tanduay a datové tarify operátorů) a pod ní název, třeba SARAH'S STORE. Na některých stáncích pak ještě byly vyvěšeny plachty, na nichž rodina blahopřeje své dceři k dokončení studia, obvykle v oboru zdravotnictví.

Řidič se s tím moc nemazlí (zrychluje především u výstražných značek SLOW DOWN – SCHOOL AREA nebo u černé třicítky v červeném kruhu, která tu podle jeho chování má asi jiný význam než u nás), ale stejně cesta trvala lehce nad čtyři hodiny. Mimochodem k těm školám – ty jsou tu hezké, veselé, pěkně pomalované obrázky, obklopené zelení a květinami. A ještě jeden postřeh: slepice si užívají samostatné obydlí, kterým je taková obyčejný stříška, někdy dokonce i očíslovaná. Něco jako garsonka.

Ale zpátky k vodopádům. Od silnice je to kousek k registrační budce. Cestou mě všichni zdraví „Good morning, Sir“. Vstupné činí šedesát pesos, ale je nutné jít se dvěma průvodci, které mám pak na konci odměnit podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. Přidělená paní mi jenom ukazuje fotky jednotlivých stupňů vodopádů a krátce vysvětluje, co se bude dít, ale jako průvodce se mnou vyráží jenom jeden chlapík. Tím pádem je to technický průvodce, nosič báglu a fotograf v jednom.

Začínáme v deset hodin koupáním v tyrkysovém jezírku. Před námi odsud zrovna odchází parta mladých místních kluků, takže mám celý krásný první stupeň vodopádu jenom pro sebe. Tady bych chtěl zdůraznit, že na podobné taškařice se velmi hodí tzv. dry bag, tedy vodotěsný batoh, které se prodávají nejen tady, ale na všech místech, kde hrozí kontakt věcí s vodou. Kluky doháníme na dalším stupni, kde se dá skákat do vody ze skály, což si klidně nechám ujít. Průvodci téhle skupiny mají reflexní vesty se jmény a vypadají víc profi, tak se začínám cítit trochu odbytě, ale můj průvodce se o mě stará a je fajn. Následuje legrace v podobě lezení s využitím provazu po skále, po níž se valí voda. A docela mě to baví. Tady vlastně člověk pořád ve vodě – ať už při koupání, skákání, lezení nebo jenom brodění. Vrcholem je pátý stupeň, který vypadá skoro jako v ráji. Chvilí čekáme, než pubertáci odjedou, a zase mám celé místo sám pro sebe. Průvodce mě ponouká, ať vylezu po skále až za vodopád, aby mě nafotil.

Dolů to jde celkem rychle, v jedenáct hodin jsme zpátky u boudy. Počítal jsem s tím, že dvěma průvodcům dám dohromady tři stovky, tak jsem je nakonec dal i tomu jednomu, protože byl fajn a hezky se o mě staral. Po převlečení do suchého si ve stánku kupuju výborné kokosové mlíko s kousky kokosu (30 P) a velkou sladkou buchtu (20 P). Majitelka mě nabádá, abych se nevracel zpátky do Cebu City, ale mám jet do Oslobu, odkud v jedenáct hodin jezdí trajekt přímo na Bohol, kam mám namířeno. Namítám, že je skoro čtvrt na dvanáct a Oslob minimálně dvacet kilometrů daleko, ale to je prý přece pořád jedenáct, to stihnu. Když se na to moc netvářím, s dcerou ještě zkoušejí další variantu jet přes Argao do přístavu Taloot. Jenomže mi nedokážou zaručit ani zjistit, jestli dneska ještě něco opravdu pojedou, takže to radši neriskuju a jedu podle původního plánu, i když je šílená představa, že kvůli hodině na vodopádech člověk stráví minimálně osm hodin cestováním. Ale tak to prostě někdy je...

U silnice čekám na autobus. Hodně lidí se mě ptá, kam jedu. Aha, yellow bus! Nakonec nejel jako první žlutý (a nejedná se o RegioJet!), ale červený. Stará herka bez klimatizace, prý pojedeme 5 – 6 hodin. Nevím, co to do mě vjelo, ale prostě jsem kývnul, nasedl a zaplatil 175 P. Po pár minutách zastavujeme, všichni (tedy ono nás tam moc nebylo) vystupují ven a jdou se v klidu najíst do nějaké vývařovny u cesty. Chvilí se přemáhám a snažím uklidnit, ale pak tam vlítnu a chci vrátit peníze, protože na tohle fakt nemám čas. Průvodčí jednou rukou nakládá jídlo, druhou mi vrací peníze. Netrvá dlouho a skutečně jede žlutý autobus, ale taky to není ten správný. Je o deset pesos dražší, sedím v něm skoro sám, pak se to začíná plnit. Už to odmítám řešit, prostě jedu. Chvilími prší, pak zase svítí slunce a pořád dokola. Cestou si listuju průvodcem, kde se dočítám o hrozbě terorismu a únosů na jihu ostrova Cebu. Aha.

Jsem rád, že jsem to četl až teď, ale jediná hrozba, které jsem si byl vědom, byla ta, že sebou fláknu po kluzkém kamenu do vody.

Už jsem trochu uondaný, chci být co nejdřív v přístavu, možná by se dal stihnout i trajekt v 16:20. Tahle varianta ale brzy bere zaslé, protože čím víc se blížíme k Cebu City, tím víc houstne doprava. Přímo ve městě je to katastrofa, vůbec se nehýbeme. Mám obavu, že bych nemusel stihnout ani loď v 17:40. Takže deset minut před pátou vystupuju z autobusu a pěšky procházím kolem nějakého slumu a divných lidí asi sedm set metrů na křižovatku, kde snad někoho odchytnu. Chvilí vyhlížím taxi, ale zrovna když je člověk potřebuje, jako na potvoru nikde nikdo. Mojí bezradnosti si všiml jeden kluk s motorkou a pokynul mi, že mě odveze. Fajn. Kličkujeme, jede jako o život a do přístavu mě přiváží v 17:20. Chce stovku, ale klidně bych mu dal i dvě, protože bez něj bych byl v háji, ani autem bych se sem včas nedostal. Nicméně u pokladny společnosti OceanJet je fronta, takže nakonec volím konkurenční SuperCat, jejíž poslední loď směrem na ostrov Bohol vyplouvá v 18 hodin, takže se aspoň můžu uklidnit a všechno v pohodě stihnout. Lístek stojí 525 P, což je míň než u OceanJetu, a nemusím ani platit poplatek přístavu ve výši 25 pesos, který je zahrnutý v ceně. Je ale ještě potřeba se „odbavit“, což znamená, že k jízdence dostanu číslo sedadla. Někdo místní mi radí, ať celou frontu předběhnu, tak jsem ho poslechl. U brány je dokonce k dispozici wi-fi.

S úderem šesté vyplouváme, v televizi na palubě pouští modlitbu za šťastné cestování. Mimochodem, to jsem vlastně ještě nezmínil – na Filipínách jasně převažuje křesťanství, ale i tak mě hned první den jeptiška na ulici trochu překvapila. Každopádně po modlitbě následuje nějaký americký film, ale já poklimbávám, protože venku je stejně naprostá tma, takže mi dvouhodinová plavba docela utekla.

Na ostrově Bohol jsme tedy krátce po osmé. Prší. Hned se na mě vrhají taxikáři s tím, že autobusy už nejezdí, což si bohužel nemám jak ověřit. Za cestu do vesnice Loboc chtějí nekřesťanských tisíc pesos! Uznávám, že je to kus cesty, ale přece jenom... Kdyby nepršelo, tak bych se asi vzpouzel, ale už jsem toho měl za celý den fakt plné kecky a chtěl jsem být v klidu a suchu, takže jsem ani nesmlouval, nasedl a nechal se odvézt. A opravdu to byla poměrně dlouhá cesta a penzion Stefanie Grace Paradise Inn je dost zastrčený, ten bych po tmě a v dešti stejně dost těžko hledal. Takže to tak prostě mělo být.

Vítá mě... no, jak to napsat. Majitelka? Majitel? Těžko říct. Každopádně příjemné místo, kde sice kuchařky už chtějí domů, ale ještě mi něco k snědku přece jenom uvaří. Ostatní hosté jsou ale dost divní, ani neodpověděli na pozdrav. Na pokoji není wi-fi nic moc, takže asi do jedenácti hodin sedím v hale a pak se konečně jdu pořádně vyspat.

Úterý 13. listopadu | Bohol

S tím vyspáním to bylo zbožné přání. Budík jsem si sice nastavil na osmou, ale probudil jsem se už v půl sedmé. Pořád slyším vodu, takže asi nepřestalo pršet. Odrhnu závěs a nestačím se divit! Venku je krásný den, hned u penzionu teče řeka, na ní je ukotvená loď, kolem palmy – prostě nádhera!

Takže po sedmé hodině mě samozřejmě vyháňá hlad. K snídani vybírám volská oka, bohužel bez toustů, zato jsem k ni dostal velkou tlustou palačinku s medem a přeslazený pokus o džus. Modré nebe trochu začíná ustupovat mrakům, ale i tak je příjemně, takže si sedám na terasu a chvíli pracuju. Možná znáte ten pocit, kdy jste pár dní v cizině sami a pak slyšíte češtinu i tam, kde vůbec není. Tak zrovna teď tahle situace nenastala, prostě Honza s Věrkou jsou Češi jako poleno. Mají už po šedesátce a cestují jako o život. Chvilí si povídáme, ale pak si jdeme každý po svých plánech.

Já přijel na Bohol kvůli dvěma věcem – Chocolate Hills a nártounům. Nicméně jsem někde zahlédl doporučení vydat se lodí po řece Loboc, kterou mám přímo pod okny. Takže jsem do toho šel. V deset odcházím do přístaviště, kde si musím nechat zkontrolovat batoh, stejně jako později v obchodních centrech, na nádražích apod. I když je to taková pofiderní kontrola, šťouchnou dovnitř klacíkem, takže nechápu, co tím zjistí. Pak si musím vyzvednout nějaký lísteček s číslem 4 a s ním jít k pokladně, kde po mně chtějí 550 P. Ale prý jsme teprve čtyři a minimum je dvacet lidí, tak mám zatím počkat. Za chvíli přichází větší skupina, s obsazeností tedy problém nebude.

Jakmile vlezeme na loď, spustí se slejvák. A zároveň nás personál nutí, ať si hned nandáme jídlo. Ten výlet je totiž s bufetovým obědem. Vždyť ještě není ani jedenáct! Jídlo je dobré, ale Asiaté ho hrozně pomalu nandávají a maso je i s kostí a tučným, takže musím pečlivě vybírat. Možná proto jim to taky tak trvá. Na palubě je zpěvačka. Nejdřív

pěje cosi místního, ale pak přechází na šlágry typu Simply the Best nebo Dancing Queen. Copak o to, jsou to moje oblíbené fláky, ale jednak zpívá na příšerné hudební základy a jednak bych na plavbě po filipínské řece čekal trochu jiný repertoár. To ale ještě nedošlo na to nejhorší. Podle popisu jsem čekal trochu větší odraz, co se týče okolní krajiny. Nebýt u břehů palmy, klidně bych uvěřil, že se plavíme po již zmíněném Malém Dunaji. Ale budiž. Po půl hodině přistáváme u mola s prodejnou ukulele (nebo ukulelí?). A v ní sedí připravených asi dvacet místních dívek a žen navlečených zřejmě do tradičních krojů, brnkají na ukulele a sborově zpívají. Opět začnou něčím místním, ale když spustí vánoční Feliz Navidad, definitivně tuhle záležitost považuju za turistickou past a nechápu, že jsem se do ní po patnácti letech cestování nechal nacytat! Naštěstí to utrpení trvá už jenom dalších půl hodiny, než doplujeme zpátky (a cestou míjíme další obdobné „výletní“ lodě). Pozitivní na tom bylo, že kromě mě tam byli jinak samí Filipínci.

Vracím se na pokoj, je horko a dusno. Vlastně se vracím hlavně proto, že pořád střídavě prší a svítí slunce, tak se chci radši vybavit svým nepromokavým batohem a pláštěnkou. Plán je jasný – svézt se autobusem k Chocolate Hills. Jenomže sotva se postavím k silnici, abych na něj počkal, hned mě osloví dědouš (tedy ono mu mohlo být tak kolem padesáti, a bůhví jestli vůbec), že mě tam odveze za pět set a ještě se cestou někde stavíme. A znovu nastala ta situace, kdy mi prostě v hlavě něco přecvakne a já udělám úplnou kravinu. Hrozí dešť a já si vyberu jedinou variantu dopravního prostředku, na niž můžu zmoknout? Je pravda, že krytou trojkolku mi majitel/ka penzionu nabízel/a za osm set, ale i těch pět set je dost, když autobus stojí pár babek. Jenomže ono se vážně všechno děje z nějakého důvodu. Pominu to, že dědouš zastavil u zábavního parku, kde se nabízí třeba tzv. zipline, tedy prosvištění nad krajinou v takovém závěsu na laně. Nevím, jestli by ze mě měl nějakou provizi, každopádně jsem mu oznámil, že chci na ty čokoládové kopce. Tak jsme jeli.

Občas sprchlo, ale jinak to vlastně bylo hrozně fajn. Projížděli jsme hezkou krajinou plnou rýžových políček, kopců, vesniček, většinou svítlo slunce a k tomu ten vítr ve vlasech... Od začátku téhle cesty jsem se pořád nějak nemohl dostat do toho svého obvyklého nadšeného cestovatelského módu. Možná to bylo tím, že jsem tentokrát vyrazil sám, možná jsem potřeboval víc „wow“ zážitků. Ale jak jsme tak jeli tou krajinou, tak si najednou říkám: Drž hubu! Co si furt stěžuješ? Jsi na Filipínách, děláš si tady, co chceš, je teplo, vezeš se na motorce, nikdo ti nic nedělá, tak se vzpamatuj a užívej si to! A jako když luskne prstem, cítil jsem se najednou št'astně. A to jsme ještě ani nebyli u těch čokoládových bobanů.

Chocolate Hills jsou míň či víc zakulacené kopečky, které mají v období sucha vyprahle hnědou barvu, takže připomínají čokoládu. A je jich hodně, asi sedmáct set. Už několikrát v předchozích odstavcích padly výrazy jako dešť, slejvák, prší apod., takže je asi zřejmé, že hořká čokoláda se konat nebude. Ale to vůbec nevádí. Platím vstupné padesát pesos a hned mi vráží do ruky láhev vody za dalších padesát. Ani nestačím protestovat, že mi to přijde docela dost. Co se dá dělat, mám stoupat někam po schodech, tak budu vodu stejně potřebovat.

Těch schodů není zase tolik, jak někdo na internetu vyhrožoval. Skoro jsem je vyběhl, abych stihl dobré světlo. A je to nádhera. Člověk si připadá jako v nějaké pohádce. Navíc mraky a slunce kouzlí, takže se pohled neustále mění. Na jednom z nejbližších kopců vidím lidi, takže dědovi říkám, jestli mě tam zaveze, nebo musím jít pěšky. Jenomže ono se tam prý nesmí, takže si mám nechat zajít chuť. V tom případě jsem na vyhlídku vylezl ještě jednou, protože ted' bylo ještě lepší světlo a na focení jsem použil i jiný objektiv. Myslím, že se to vyplatilo.

Při návratu padne nabídka na nějaký vodopád, ale prý k němu vede hnusná čtyřkilometrová cesta, která by zabrala tak hodinu, takže těch tři sta navíc opravdu platit nehodlám. Hned u cesty ale stavíme v zooparku Loboc Wildlife & Nature Park. Za sto padesát pesos dostanu i osobní průvodkyni, která mi ukazuje a popisuje zvířata, co tu chovají. Ptáci, lev, krokodýl (leží s otevřenou tlamou – žije vůbec?), hadi... Ale mě nejvíc zajímá nártoun. To je takové to roztomilé miniaturní zvířátko s obrovskými vykulenými očima. Je ještě menší, než jsem si myslel. A spí, protože je to noční živočich. Najednou se ale probudí a já z toho podezírám průvodkyni. Nicméně když už je vzhůru, tak si ho párkrát vyfotím. Cestou po parku nás zase zastihne slejvák, ale dostávám deštník s rozkošnými dětskými motivy a také nabídku vyfotit se s krokodýlem se svázanou tlamou. Tak tohle si opravdu nechám velmi rád ujít a radši prchám, než mě budou chtít strčit do klece ke lvovi, kterého předtím zfetujou.

Děda si nedá pokoj a znovu mě zaváží do Fun Parku, tentokrát (asi když si všiml, jak hodně fotím) to zkusí navlíknout na to, že je tam hezká vyhlídka na focení. No není. Takže mě ani tentokrát nezviklal. Chci už jet zpátky. Těsně před čtvrtou mě zaváží až ke guesthousu a já si jdu odpočinout a trochu zdřímnout.

K večeři si dopřávám vepřové sweet & sour s rýží za 120 pesos a zpětně můžu prohlásit, že za tu cenu to bylo rozhodně jedno z nejlepších jídel a největších porcí, co jsem na Filipínách měl. Chtěl jsem k tomu ochutnat i místní vyhlášené pivo Red Horse. Měli jenom litrovku, co se dá dělat, snad to přežiju. Obsah alkoholu totiž dosahuje slušných 6,9 %. Na terase potkávám Honzu s Věrkou, kteří taky popíjejí. Povídáme si a když se odporoučejí, pracuju na překladu a sjíždím Facebook a Instagram. Když se pak mou jedinou společností stane podivný vysloužilý americký voják, který prohodí, že máme štěstí, že už jsme se zbavili Rusáků (s čímž se samozřejmě nedá nesouhlasit), je to znamení, že je čas jít do pelechu. Stejně už je půlnoc.

Středa 14. listopadu | Bohol/Cebu

Scénář se opakuje – mohl bych si přispat, ale stejně se vzbudím po šesté. Venku je zase hezky, navíc i horko. K snídani chci tentokrát tousty, takže volím variantu s volskými oky a banánem. České barvy dneska hájí i ukecaná blondýna s malým capartem, se kterým tu prý jezdí na motorce. Zvažuju návštěvu rezervace nártounů, ale podle Honzy s Věrou je to pro mě zbytečné, když jsem nártouna (a dokonce bdícího) viděl včera. Takže se na to vykašlu a aprílové počasí využívám k relaxaci a překladu, dokud mě na pokoj nevyženou střevní potíže. Balím se a radši chvíli čekám, co se bude dít. Chvíli po desáté platím a odcházím na hlavní silnici, kudy by měl jezdit autobus do Tagbilaranu, což je správné středisko ostrova Bohol, odkud pojedou trajektem zpátky na Cebu.

Dneska je fakt horko, autobus (bez klimatizace, ale s otevřenými okny) našťestí přijíždí brzy a za lístek chce průvodčí směšných třicet pesos. Cesta na autobusový terminál trvá asi 45 minut a při našem příjezdu opět prší. Hned vedle stanoviště je velké obchodní centrum Island City Mall, kde se chci nejet schovat před deštěm, ale taky naobědvat. V čínském bistru si dopřávám vepřové s rýží, k tomu tapiocu a kolu za 131 P. Před dvanáctou už jsem venku, slejvák jenom zesílil, takže беру hned první trojkolku, jejíž řidič na mě mávnul. Za padesát pesos mě odveze do přístavu.

Chci jet se SuperCat ve 13:15, ale posílají mě k OceanJetu s odjezdem ve 13:00. Lístek stojí v promo akci 500 P, ale k tomu ještě musím zaplatit terminal fee (20 P) a hlavně odbavit bágel za stovku. Na ceduli psali něco o deseti pesos a nějaká Asiatka na to poukazuje a vzpouzí se, ale co naděláme. Vyplouváme se zpožděním a loď je rozhodně horší, než měli SuperCat, sedadla mají z lákového proutí, televize zrní... Na jedné straně lodi panuje venku hnus, na druhé je polojasno. Už si na tuhle místní klasiku začínám zvykat. Ve čtvrt na čtyři jsme na místě a čekáme na bágly. Kolem nich se vytvořil dav, který neustoupí ani po mém „excuse me“ – v tomhle jsou místní trochu zvířátka. Hned se někam nahrnout, tlačit se a tak. No a můj batoh je napůl mokrý. Takže OceanJet fakt nedoporučuju.

Taxikáři útočí, ale taxametrem nedisponují, takže mají smůlu a já se jdu postavit do fronty na oficiální taxíky. Samozřejmě je zácpa, docela to trvá, stojí mě to tři stovky a po čtvrté hodině jsem v hotelu. Není to žádný Hilton, ale na jednu noc v pohodě a wi-fi je oproti slovům recepční nejen dole v hale, ale i u mě na pokoji. Chvíli překládám, pak odpočívám, skočím si do 7Eleven pro sendviče, které mi prodavač dokonce ohřeje, pak znovu překládám, brouzdám po internetu a po půlnoci to balím. Byl to takový relaxačně přepravní den, ale mně to nijak nevadilo.

Čtvrtek 15. listopadu | Přelet na Coron

Ranní rituál už snad ani není potřeba znovu popisovat. Tak tu nedospavost využívám aspoň k tomu, abych vyřídil jeden důležitý e-mail, ale pak do sedmé už jen tak polehávám. Snídaně je taková trochu zvláštní – plátek vepřového a kousek vaječné omelety. A já mám takovou chuť na tu papáju, co vidím v kuchyni! Pak se musím sbalit tak, aby příruční zavazadlo vážilo jenom sedm kilo. Taxikář se cuká s taxametrem, tak se domlouváme na dvou stech. Letiště je sice od hotelu, co by kamenem dohodil, ale bohužel se musí celé objíždět, takže to je docela kus cesty. Ale aspoň tady nejsou zácpy jako ve městě.

Před jedenáctou jsem na letišti, u odbavení nikde nikdo, u velkého báglu mi prošlo 11,1 kg, i když mám v tarifu maximálně deset. Tak to oslavuju ve Starbucksu mandlovým doughnutem (85 P) a středně velkým ledovým čajem (185). Philippines Airlines nás vzhůru k nebesům vynášejí na minutu přesně ve 13 hodin. A dokonce dostáváme svačinku – sladkou buchtu a malou vodu. Sedím u okýnka, ale je dost oblačno, i když na druhé straně vidím krásně modré nebe. Nicméně před přistáním na ostrově Coron se všechno mění a mně se naskýtají krásné výhledy! Cvakám jako o život.

Po výstupu z letadla (14:15) na malinkém letišti je horko a úplně jiný vzduch. Takový ten čerstvý, svěží, dovolenkový. Přece jen jsem se dostal do oblasti Palawan, která je vyhlášena krásným mořem a prostě pohodovou atmosférou. Zavazadla nám během chvilky přivázejí k dřevěnému pultu. Před letištem už je připravena spousta klimatizovaných dodávek, které si nás rozdělují podle toho, kde máme zajištěno ubytování. Všichni platíme stejně – 150 P. Cesta do města Coron trvá asi 45 minut a nabízí hezké výhledy, hlavně na zelené kopce, které jsem si okamžitě zamiloval.

Ken's Homestay (700 P) je taková trochu díra, ale na druhou stranu přímo na jedné z hlavních ulic města. A na jednu noc to stačí. Vydávám se do kanceláře agentury El Nido Paradise Tours zaplatit zbytek ceny za třídní výlet a domluvit detaily. Na adrese ale nikdo není, kancelář už tam prý taky nemají... Jedna paní ochotně volá jakési Vanesse, která uděluje pokyn, ať na ni počkám v kanceláři naproti. Po chvíli přichází sympatická Filipínka, která je vysoká zhruba tak jako široká (tzv. asimetrická). Probíráme výlet a já se dozvídám, že ačkoli mi bylo e-mailem potvrzeno, že Kayangan Lake je součástí itineráře výletu, Vanessa mi to vyvrací. Omlouvá se, ale kolegyně to prý popletla. Jsem z toho dost zklamaný. Prý mi jako kompenzaci zajistí kajak na místech, kam nebudu chtít do hloubky. Mám si koupit repelent (měli OFF za 195 P, ale já radši sáhl po Citronele za 295 P) a vodotěsné pouzdro na mobil (150 P) a ráno v půl deváté být na místě.

Jdu se projít do přístavu, kde se mi dost líbí, asi k tomu přispívá i takřka zapadající slunce. Kolem jsou kopce až hory, spousta lodí, scházejí se tu místní, přijíždí skupiny turistů z výletů, prostě taková pohoda. Obzvláště po nehezském Cebu City je to hodně vítaná změna. Večeři (zeleninové kari s rýží za 275 P včetně dýška) si dopřávám v doporučeném Winnie's Restaurantu. Pak se ještě procházím až k rozsvícenému vánočnímu stromu, u něhož se hrají vánoční písničky a kluci hned vedle hrajou fotbal. To už je na jeden den asi až moc zážitků, jdu spát.

Pátek 16. listopadu | Coron > El Nido, den 1

Budíček v sedm, balení, nákup snídaně. Venku je nějak živo. Koná se tu jakási dětská „parade“, tedy průvod děcek navlečených do nejrůznějších kostýmů. A já vůbec nechápu, kde se v tak malém městě tolik dětí vzalo. Musím se prodírat davy diváků i dětí, abych byl na místě srazu včas. Nejsem tam první, seznamuju se s Evelyn a Dorotou. Obě žijí v Irsku, ale zatímco Evelyn je rodilá, Dorota pochází z Polska. A pak následují další – Holand'anka Meike, kanadští snoubenci Chris a Samantha (zásnuby proběhly právě na Filipínách), holandský pár Laura a Lorenzo (ten má pro změnu marocké kořeny), Němec Wolfgang se ženou (nejstarší účastníci), Číňan Chan žijící v Holandsku a jako poslední nastupují Francouzi Pierre a Clement. Pierre se chová jako hovado, ten mi asi moc do oka nepadne. A samozřejmě průvodci – Vanessa, kterou znám už ze včerejška, a k ní se přidává Jahar.

Dodávkou nás odvázejí do přístavu. Když nemůžu najít svůj bágel, uvědomím si, že se kolem nás nenápadně začala motat další část posádky. Procházíme rámem jako na letišti a pak už nasedáme na loď. Počasí nevypadá nijak úžasně, ale hlavně že neprší. Seznamujeme se s posádkou a s programem. Ačkoli mi Vanessa slíbila, že se ostatních zeptá, jestli chtějí zajet i k jezeru, nakonec tak neučinila a mně bylo jasné, že tenhle můj sen se rozplynul hned ve chvíli, kdy jsem ho včera v kanceláři vyřkl. Ale co se dá dělat, snad mi to ostatní místa vynahradí. Stejně to teď vypadá, že je nad jezerem hodně ošklivě.

První zastávkou je Sandbar Ditautauan Island. Většina z naší třináctky skáče se šnorchem do vody. Já mám připravený kajak, který mě zaveze až na pláž malinkého ostrůvku. A zjišť'uju, že nejsem sám. Moře je velmi příjemně teplé a čisté, počasí se začíná trochu zlepšovat. A hlavně jsme tu úplně sami! Klid a pohoda. Další podobnou zastávkou je Depalian Island, tam už ale pobývá nějaká místní rodina. Mně a Meike dávají ochutnat lokální specialitu nazvanou pro nás legračně kakaniin. Je to tradiční filipínský pokrm, taková hmota z rýže a kokosu, a je to dobrota! A vlastně trochu předčasný dezert, protože se pro nás právě chystá oběd. Ryby, vepřové, kuřecí, zeleninové saláty, ovoce... Všechno výborné, krásně nazdobené, dostane se rozhodně na každého a já vůbec nechápu, jak za tu chvíli dokázali kluci na lodi připravit tolik výborného jídla. O pití si vůbec nemusíme říkat, barman Joel nám ho pořád nosí, stará se, abychom dodržovali pitný režim, třeba do vody nás nepustí, dokud se nenapijeme. Samozřejmě nealka, i když k dispozici máme i neomezenou zásobu piva a rumu s kolou.

Vegetujeme na střeše lodi, počasí je zase o něco lepší. Naprostá pohoda. I ten Pierre mi přestává vadit. Dneska už nás čeká jenom jeden cíl – Araw Beach, kde budeme nocovat. Ve stanech. Do kempu přijíždíme tak akorát včas, chvíli před západem slunce. Není to takový ten klasický kýč, protože slunce částečně zakrývají mraky. Ale to je jedno,

protože je tu hodně příjemně a zase tu kromě nás a pár místních (hlavně děcek) nikdo jiný není. Než se vůbec stačíme rozkoukat, už máme postavené stany a v nich matrace a deky. Servis posádky je vážně neuvěřitelný! A když nám každému před stan postaví a zapálí ještě louč, připadám si jako v soutěži Survivor, ale nemusím vůbec nic dělat. Jen si užívat a třeba vychutnávat báječnou večeři. Povídáme, popíjíme, smějeme se, všichni včetně posádky jsme najednou jako jedna rodina. Popíjím docela dost. A pak prostě cvak... okno... Pamatuju si jenom, jak ležím ve stanu, je mi špatně, motá se mi hlava, chce se mi zvracet. Jen tak tak si stihnu ulevit před stan. Okamžitě příběhne pes a pak už nevím vůbec nic...

Sobota 17. listopadu | Coron > El Nido, den 2

Budíček v 6:30 je pro mě dneska obzvlášť nemilosrdný. Ale na druhou stranu jsem spal jako dřevo, vůbec jsem o sobě nevěděl. Zato teď cítím každou buňku v hlavě. Ostatní chodí kolem a ptají se, jak mi je. Tak tady se asi něco dělo. Všichni věděli o tom, že jsem se pozvracel před stan a že to ten pes všechno sežral. Dozvídám se, že mě musel Pierre odtáhnout do stanu, protože sám bych tam nedošel. I na stará kolena si člověk uvědomí, jak by neměl soudit podle prvního dojmu. Tenhle Francouz je trochu poděs, ale správně chlapík a je s ním sranda.

Snídaně je neuvěřitelná na to, kde se nacházíme a jaké možnosti kluci k vaření mají – míchaná vejce na cibulce, volská oka, palačinky, krásně nazdobené ovoce... Stačí pár soust a je mi zase dobře. Navíc je hezky, takže nás snad čeká pohodový a příjemný den.

První zastávkou je Inapupuan Island s rybářskou vesnicí. Lod' nemůže zajet až ke břehu, takže skáčíme do vody. A nutno podotknout, že do křišťálově čisté tyrkysové vody. Je horko. Na pláži jsou zaparkované ty klasické filipínské lodi, pěkně pestrobarevné. Setkáváme se s domorodci, navštěvujeme denní centrum pro děti, pozorujeme běžný vesnický život. Děcka nám pak sborově zazpívají několik písniček, přičemž hlavně ta o malém žralokovi (Baby Shark) se pak po zbytek dne dostává z hlavy jen stěží. Odměňujeme je nejen potleskem, ale i pamlsky nakoupenými v příhodně umístěném krámku hned naproti (každý za cca 50 pesos). Ve vesnici bydlí i žena s patnácti dětmi, ale tu jsme zrovna nezastihli. I obrovské prase prý zabili zrovna včera kvůli nějaké svatbě. Ale jedno velké prase se tu přece jenom povaluje. Myslím, že takhle nějak jsem vypadal předchozí noc. Zpátky na lod' musíme kousek přes hloubku. Irish z posádky, který váží asi třicet kilo, se nabízí, ať mu vlezu na záda, že mě dostane na lod'. Tomu říkám servis! Akorát mi přitom spadne do vody mobil, naštěstí ve voděvzdorném plovoucím pouzdru, takže ho mám hned zase u sebe.

Poklidnou plavbu krásným prostředím přerušujeme na Linapacan Islandu, kde si můžou odvážlivci vyzkoušet skok do vody z útesu. To mě samozřejmě vůbec nebere, zato Vanessa mě bere na projížďku na kajaku. Chce se mnou zajet do jeskyně, ale u ní jsou docela vlny, tak to radši neriskujeme. Z další jeskyně se ozývají podivné hučivé zvuky. To je prý kvůli tomu, jak moc je tam voda hluboká. A mě nepřestává fascinovat, jak je všude i čistá! Člověk vidí krásně na dno, i když je několik metrů pod ním. Ideální místo k obědu. Očekával jsem, že budeme mít to samé co včera, ale čekaly nás zase jiné chody. Stejně bylo to, že byly opět výborné!

Nevím, jestli je to i počasím, ale každopádně dneska je opravdu na co koukat. Ostrovy, kolem nichž projíždíme, jsou krásně členité. A Cobra Island, naše další zastavení, je parádní už z dálky. Nikde nikdo, jen bílý písek, voda v padesáti odstínech modré, rybky, klid, pohoda. Naše skupina se střídavě věnuje šnorchlování, plavání, procházce po pláži, zevlování – každý podle své chuti. Dnešek je prostě jako vystřižený z nějakého časopisu. Když pak pokračujeme dál, přijede k nám lod'ka a já si teprve teď uvědomuju, že jsme ve vesnici nabrali dva staříky, které teď jejich zřejmě příbuzný vyzvedává. Všichni jim s úsměvem máváme. Tady k pohodě fakt nechybí vůbec nic.

Na poslední dnešní štaci, kterou je Calganao Island (nejsem si jistý, jestli mám ten název správně), už se mi ani nechce z lodi. Rád z ní ale vylezu na Balemben Islandu, kde dneska spíme. Tentokrát ne ve stanech, ale v takových otevřených chatkách. Dorážíme na něj za zlatého světla před západem slunce. Je to tu parádní, voda neuvěřitelně teplá – takovou jsem snad ještě nikdy nikde nezažil. Ted' ve večerním světle sice vypadá skoro jako černá, ale čistá je jako všude jinde. Páry spí po dvou, my singles máme každý svůj připravený pelech, včetně moskytiéry. A znovu jsme tu sami. Večeře, popíjení, táborák, hvězdy, karaoke. Člověku nic nechybí. Ale já jsem přece jen nedospalý z předchozí noci, takže to ještě před půlnocí balím a odeírám se do své budky.

Neděle 18. listopadu | Coron > El Nido, den 3

Tentokrát si můžeme trochu víc pospat, protože kluci nemusí uklízet stany. Ale stejně jsem vzhůru už někdy kolem sedmé. Stačí jen otevřít oči a vidím pláž, moře, naši loď, modré nebe, vzadu kopečky na okolních ostrůvcích. Paráda. Někteří z naší bandy už se koupou, jiní procházejí po pláži, další si dopřávají ranní kafe před snídaní. A já zase zírám. Protože tu přivázejí kluci na kajaku. Talíře plné vajíček, palačinek, ovoce... Tenhle výlet nebyl zrovna nejlevnější, ale s takovou péčí jsem se už dlouho neseťkal!

Takling Island je takový malinký a bohužel je hned na kraji hodně korálů, takže se nemůžu dostat moc daleko, ale i tak je to fajn. Z ostrova se naskýtá krásný pohled na naši loď ukotvenou v nádherně průzračné tyrkysové vodě. Ale zrovna jsem si s sebou nezval foťák. Pak plujeme asi dvě hodiny, to už se začínám přibližovat k dnešnímu cíli, kterým je El Nido. Nacpal Beach je nedaleko od něj. Je to nejdelší místní pláž a na úseku, ke kterému jsme připluli, není ani noha. Trošku se zatáhlo, tak se ani neobtěžuju na pláž, vegetuju na lodi a užívám si jedny z posledních chvil totálního klidu a pohody. Protože je dnešní oběd náš poslední společný, Jahar ho pojal opravdu velkoryse – deset výtečných chodů včetně malajského vepřového, kuřecího curry... mango se úplně rozplývá na jazyku... Je to prostě neuvěřitelná hostina a já si znovu uvědomuju, jak dobrá parta se na téhle palubě sešla.

Mám rád, když platí úsloví „to nejlepší na konec“. A to se tentokrát stalo. Jedinou vadou na kráse malé laguny Cadlao byly lodě, které sem s turisty dorazily před námi. Jak poznamenal Jahar: „Vítejte zpět v realitě.“ Za ty tři dny jsme si navykli na to, že jsme všude sami. Tady už to bohužel neplatí, ale naštěstí to není tak strašné. Dojem z laguny nekazí ani to, že všude kolem je modré nebe, jen přímo nad námi se objevil obrovský tmavý mrak. Ale když jím tu a tam pronikne slunce, je to vlastně hezčí podívaná, než kdyby bylo úplně jasno. Do laguny plujeme na kajacích, voda je teplá a tak čistá, že vidím hejna barevných ryb. Nevím, čím to je, ale cítím tu hrozně hezkou energii. A okolní skalní útvary spolu s tyrkysově-zelenou vodou vytvářejí jedno z nejhezčích míst, na kterých jsem zatím kdy byl. Kdybychom tu byli úplně sami, asi by mě odsud nikdo nedostal.

Ale musíme pokračovat do cíle. Ještě na palubě se fotíme, loučíme. Uplynulé tři dny se zařadily k mým nejlepším cestovatelským zážitkům. Měl jsem trochu strach z lidí, ale byli jsme vážně fajn parta, takže se domlouváme, že ještě něco společně podnikneme. Vanessa totiž vysvětluje, že pokud bychom si v El Nidu zajistili soukromý výlet, vyjde nás to stejně nebo i levněji než standardně nabízené plavby, ale budeme na lodi jenom my. Takže o tom začínáme hodně vážně uvažovat.

El Nido už je na dohled. Monika, s níž jsem byl jen pár týdnů předtím v Kanadě, mě varovala, že je to ošklivé město. Ale já zatím ten dojem vůbec nemám! Je malebně zaklíněná mezi kopci a mořem. Barevné baráčky na mě působí jako stavebnice LEGO. A dýchá tu na mě taková ta dovolenková atmosféra. Jen není kde zaparkovat, takže musíme na břeh v kajacích, a to včetně velkých bágů, které nám ale převázejí kluci z posádky. Vtipné je, jak každého z nás na poslední chvíli pěkně ošplouchne ještě v kajaku velká vlna, takže jsme všichni napůl mokří. Rozutikáme se do svých ubytování, ale domlouváme se, že se v osm večer sejdem na večeři v podniku Subasko, který vybrala Vanessa.

Dora & Diego Traveller's Inn se nachází jenom kousek od přístavu a hlavní pěší ulice, takže tam jsem za chvíli po svých. Mám jenom malý pokoj bez okna, ale personál je milý a wi-fi asi zatím nejrychlejší, co jsem na Filipínách zažil. Něco po osmé vyrazím do restaurace, kde se postupně slézáme. Dávám si „Sizzling Chicken“ (300 P, což je dost, ale na oslavu návratu to obětuju) a netuším, co mě čeká. Velká ňamka! Podává se to podobně jako fajitas, takže vám na rozpálené pánvi přinesou masovou směs, ze které se ještě kouří. Někdy je na ní ještě položené syrové vejce, které se zamícháním s masem stihne tepelně zpracovat. Jedna ze servírek má velmi hluboký hlas. Nebýt toho, vůbec by mě nenapadlo pochybovat o jejím pohlaví. Ale takhle jsem se prostě musel podívat, jestli má ohryzek. Měl/a. Neuvěřitelné, ani ve snu by mě nenapadlo, že je to vlastně kluk.

Vanessa se mi snaží sehnat motorku s řidičem na zítra, kdy chci projet kousek ostrova. Moc se jí to nedaří, takže mě nakonec Jahar odváží na své futuristicky vytuněné motorce za nějakým kamarádem, kde se domlouváme na tisícovce a srazu v jedenáct hodin před mým ubytováním. Pak ještě řešíme tu soukromou plavbu na úterý. Dá se nás dohromady sedm, což je tak akorát počet, aby se nám to vyplatilo. Někteří jdou ještě pařit do nějakého baru, já už mířím do pelechu.

Pondělí 19. listopadu | El Nido a okolí

Jak už jsem naznačil, můj první dojem z města El Nido byl pozitivní. Je to hodně turistické místo, možná na celých Filipínách momentálně (po uzavření ostrova Boracay) úplně nejvíc. Jenomže pořád si zachovává takovou uvolněnou atmosféru. A když po pěší zóně kráčíte ráno, moc turistů tu nepotkáte – s výjimkou těch, kteří u agentur čekají na své výlety. Navíc tu vlastně ani není o moc draž než v jiných městech, kde jsem zatím byl. Za snídani v podobě párků, volského oka, rýže, banánku a čaje jsem zaplatil 150 pesos.

Po koupi pohledu jsem zamířil na místní poštu. Tedy kroužil jsem kolem ní asi patnáct minut a stihl při tom šlápnout do čerstvého betonu, takže tam aspoň budou mít na mě památku. Ještě jsem se tam mohl podepsat, třeba by z toho udělali atrakci jako Chodník slávy v Hollywoodu. Na poště jsem se tak nějak logicky dožadoval poštovní známky, stejně jako Itál, který tam přišel přede mnou. Mladík za pultem na nás ale zíral dost udiveně. Když snad konečně pochopil, co po něm chceme, zakroužil hlavou. Známky nemá. Ale máme počkat, v jedenáct by je snad mohl někdo přinést (je něco kolem deváté). Je to poprvé, co tady něco nefunguje, jak člověk očekává. A na to nemám čas. Na pokoji si online rezervuju dodávku do Puerto Princessa na střed.

S úderem jedenácté přijíždí mladičký motorkář Mark. Už je slušné horko, ale na motorce to člověk tolik nevnímá. Na kraji města stavíme u benzínky a klučina se dožaduje peněz za benzín. Namítám, že takhle domluva nezněla, nicméně on tvrdí, že žádné peníze nemá, takže co mi zbývá. Jsem o dvě stě pesos chudší, ale plánuju si to pak s jeho šéfem vyříkat. Jedeme přes půl hodiny, když u silnice zahlídnou značku se směrovkou k vodopádům Nagkalitkalit. To mě dost zarazí, protože k vodopádům sice jet máme, ale k jiným, které jsou úplně na druhou stranu. Moje podezření se potvrdí o kus dál, kde Mark stáčí svůj stroj doleva na základě směrovky k Nacpan Beach. Zastavuju ho. Tam já nechci, tam jsme byli především! Dohoda byla jet ke Kuyawyaw Falls a pak na západ slunce na pláž Las Cabanas. Moc to nechápu, protože chlapec byl u toho, když jsme se včera domlouvali, a podle všeho anglicky umí docela slušně, i když toho moc nenamluví. Když už jsme jeli kolem těch druhých vodopádů, tak tam chci zastavit. Ptám se ho, jak dlouho se k nim jde. Prý půl hodiny. OK.

Na místě po mě chtějí dvacet pesos jako vstupné, ale za průvodce chtějí pět set. Když jsme včera domlouvali cenu za motorku a řidiče, majitel vyšší cenu odůvodnil tím, že můj řidič je zároveň i průvodce. Takže se ho teď ptám, jestli tady bude mým průvodcem. Jen vyděšeně vrtí hlavou s tím, že u tohoto vodopádu v životě nebyl. Ovšem pětistovka nepřichází v úvahu. Holčině říkám, že jim dám maximálně dvě stovky. Snaží se dostat na tři a povídá něco o tom, že si za den vydělá stovku (což je mi srdečně jedno), ale já trvám na svém – dvě stě, nebo nic. Když už teatrálně nasedám na motorku, přijíždí skupinka Francouzů, takže se ptám, kolik mě to bude stát, když se k nim přidám. Holčina odbíhá a evidentně cítí příležitost výdělku, takže Frantíkům nabízí průvodce za 200 P na osobu. Francouzi mi nejsou moc sympatičtí, takže jsem rád, když se nakonec objeví zmateně vyhlížející mladý Japonec, kterého ke mně šoupli místo evropských kolegů. Náš průvodce vypadá, jak kdyby právě vyskočil odněkud z džungle. Procházíme malou vesničkou kolem poliček a vodních buvolů povalujících se pod palmami. Pak přicházíme k potoku, který musíme přebrodit. Já jsem v pohodě, protože mám boty do vody, ale Japonec asi přijel z módní přehlídky. Takže mu polonahý průvodce radí, aby si vyndal žabky, protože brodit se budeme devětkrát. Luxusně vypadající kožené páskové sandále asi nejsou úplně ideální, obzvlášť v kombinaci s úzkými džínami, ale nic vhodnějšího šikmoočko zřejmě k dispozici nemá.

Cestou potkávám Číňana z naší party s jeho kamarádkou, kterou nám představil na společné večeři. Tak, jak mi byl Pierre čím dál sympatičtější, tenhle týpek mě naopak čím dál víc lezl na nervy, takže s ním prohazuju jenom pár zdvořilostních vět a každý pak pokračujeme svým směrem. Je to docela štreka. Ačkoli celkem ženeme, nezdá se mi, že je to na půl hodiny. A upřímně – vodopád je fajn, ale kdybych věděl, co mě čeká, tak si tu cestu klidně odpustím. Takže dvakrát cvaknu foťákem a chci zase hned zpátky, o koupání určitě zájem nemám, na to není ani čas. Ptám se tedy průvodce, jestli můžu jít zpátky sám. Naštěstí je tu zrovna jeden bezprizorní sympaták, kterého tedy získávám na zpáteční cestu, zatímco chlapík z džungle se postará o Japončíka.

Zpátky na parkovišti jsem ve 12:45, úplně durch. Ačkoli jsme moc nešli na přímém slunci, dusno a vlhko dělá své. Ted' se tedy konečně vydáváme ke Kuyawyaw Falls. Musíme se vrátit zpátky do města a pak pokračovat na druhou stranu. Ta druhá část cesty je moc hezká – rýžová pole, palmy, kopce, vesničky, buvolí... Z El Nida to má být 32 kilometrů, na místě jsme ve dvě odpoledne. Vstupné je tu drastických 200 pesos a to samé chtějí i za průvodce. Jen tak pro jistotu se zahledím na Marka, ale ten jenom pokrčí rameny a já musím vysázet další dvě stovky. Za ně

získávám osmnáctiletého Lloyda, který nezastaví pusou. Horší je, že se mě pořád na něco ptá – kolik je mým rodičům, co dělám, kolik vydělávám, jestli věřím v Boha atd. Samo o sobě by to bylo dost otravné, ale my navíc ještě stoupáme do kopce, takže ho mám brzo plné zuby. První ze tří dostupných vodopádů se objevuje po pár minutách. Je dost podobný tomu, který jsem viděl dopoledne, takže se tam ani nemám velkou chuť zdržovat. K dalšímu je to asi deset minut. Ten už je zajímavější, větší, místní kluci skáčou do jezírka pod ním ze skály. Chvilu tu posedím a kochám se hezkým prostředím a klidem. Pak pokračujeme ke třetí části, což je dost do kopce a v tom dusnu musím občas aspoň na chvilku odpočívat. U tohoto vodopádu jsme úplně sami a Lloyd mi k němu vypráví nějaké legendy a zajímavosti. Vypadá zase trochu jinak a na klučinovu otázku, který z těch tří se mi nejvíc líbí, se mi odpovídá docela těžko. Ale asi ten prostřední.

Původně jsem chtěl řešit ty peníze navíc, které jsem dneska musel zaplatit za benzín a průvodce, ale když mi Lloyd povídá o tom, jak tu lidi vydělávají třeba devět tisíc pesos měsíčně, a pak se zeptá, kolik vydělávám já, trochu se zastydím a rozhoduju se, že těch pár stovek prostě řešit nebudu. Cestou zpátky potkáváme na polní cestě trojkolku, která se pod tíhou dvou bělošek šprajcla v půli kopce. Když bělošky vystoupí, volají na mě – jsou to Evelyn s Dorotou! Ale jen zamávám a frčíme dál.

Už je dost hodin a já ještě neobědval, takže chci někde zastavit na jídlo – ideálně v nějaké obyčejné vývažovně u cesty. Po chvíli u přesně takového místa stavíme. Zbytky, které se válejí v plechových nádobách, vypadají dost strašidelně, takže se ptám, jestli paní nemá rýži nebo nudle. Prý ne, ale když majitelka vidí můj zoufalý hladový obličej, nabízí mi, že mi nudle udělá. Trvalo to chvilku, bylo toho tolik, že jsem to ani nedojedl (nabízela jsem Markovi, ale nechtěl), a za jídlo a dvě chlazené koly jsem zaplatil dvě stě pesos.

Pak už jedeme na pláž Las Cabanas. Mark se mnou jde po schodech ze silnice dolů, ale já mu říkám, že si to tu chci nějakou dobu užít. On prý stejně potřebuje ve městě něco vyřídít, takže se domlouváme na šestou, až bude po západu slunce. Pláž je docela živá – bary, hudba a hodně lidí. Nicméně mi to nijak nevadí. Procházím se po pláži až za roh, kde už není v podstatě nikdo. Voda je čistá a teplá, jako obvykle. A výhledy jsou pěkné. Vracím se zpátky, kde si v baru dávám Red Horse (za šedesát pesos), kochám se a čekám na západ slunce. Jsou trochu mraky, ale vůbec to nevadí, i tak je to působivá podívaná.

Když už mám pocit, že to lepší nebude, vystupuji po schodech zpátky na silnici – přesně ve chvíli, kdy přijíždí Mark. Děláme si na památku selfíčko a vracíme se do města. Po chvíli ale Mark na dvou místech zastavuje, abych si mohl západ ještě nafotit, protože teď má takový pekelně dramatický nádech, je to nádhera! Pak už opravdu míříme za tmy „domů“. Markovi dávám tisícovku. Prý nemá na vrácení, ale já jen mávám rukou a ptám se ho, kolik mu je. Jedenadvacet.

Vzhledem k vydatnému pozdnímu obědu nemám velký hlad, takže si chci dát jenom něco malého. Vyhrává to palačinka s mangem (80 P) a fresh z manga a zázvoru (130 P). Pak už se odebírám na pokoj, překládám, píšu zápisky atd.

Úterý 20. listopadu | El Nido – Tour A

Budíček v sedm, snídaně ve stejném podniku jako včera (tentokrát omeleta se zeleninou a přeslazená limonáda Royal, což je místní varianta Fanty), druhý pokus o nákup poštovní známky. Pošta je ještě zavřená. Cestou na pokoj potkávám u kanceláře „naší“ agentury El Nido Paradise Tours Vanessu a barmana Joela. Čekají tu na svoji skupinu, která tentokrát čítá osmadvacet lidí. My jsme měli fakt štěstí, že nás bylo jenom třináct. Štěstí ale nemají ti, kteří dneska chtěli podniknout Tour C. Kvůli hrozícímu tajfunu je zrušená. Ted' bych asi měl vysvětlit ta písmena. Z El Nida se podnikají čtyři jasně specifikované výlety lodí označené prvními čtyřmi písmeny abecedy. Každá taková tour má jasně daný itinerář i cenu, takže je v podstatě jedno, u které z mnoha agentur si tour objednáte. Výlety A a C jsou považovány za nejhezčí. A protože C je hodně o ostrovech, které jsou dost podobné těm, co jsme navštívili během tří denního výletu, zaměřili jsme se na variantu A. Ale jak už jsem psal, zajistili jsme si soukromou variantu, která mj. umožňuje plout obráceně a eliminovat tak davy, které se denně na výlety vydávají. Mimochodem, hned po mém návratu do vlasti se udály velké změny ve struktuře těch čtyř tour a nutno říct, že k horšímu.

V půl deváté mám sraz u kanceláře, postupně se srocujeme a platíme (1 360 pesos na osobu). Pak nás odvádějí na pláž, kde ale až do půl desáté čekáme, aniž by se cokoli dělo. Chris se jde pro jistotu zeptat, kde je problém. Tam se dozvídá, že poněvadž jenom dva z nás zaplatili zálohu (jak bylo ovšem domluveno), nepřipravili pro nás lod' a teď shánějí nějakou náhradu. Po pár dalších minutách nás vedou na silnici, kde nasedáme do trojkolek a putujeme neznámo kam. Přivázejí nás na pláž Corong-Corong, která je hned vedle té, kde jsem si včera vychutnával západ slunce. Tady nás odchyťává nějaký chlapík s ledvinkou s tím, že musíme každý zaplatit dvě stovky jako environmental fee. Tak trochu jsme doufali, že na tohle se zapomeneme...

Lodí je tu zaparkovaných celkem dost, naše se jmenuje John Daniels a je asi nejmenší ze všech, i když nám Vanessa tvrdila, že tyhle výletní lodě jsou stejně velké bez ohledu na to, kolik lidí si tour objedná. Ale holt je to asi opravdu nějaká rychlá výpomoc. Do lodi se musíme probrodit vodou, a to v žabkách, protože jsou tu kameny. Pak už konečně vyrazíme. Je zataženo a čím víc se vzdalujeme od břehu, tím ošklivější mrak se vznáší nad nejvyšším kopcem na pevnině. Chceme se vydat v opačném směru, jak nám bylo přislíbeno, ale náš průvodce (47 let) něco brblá v tom smyslu, že vždycky uvidíme, kolik je na místě lidí, a podle toho se zařídíme.

Nejdřív stavíme na pláži, kterou děda pojmenovává jako Papaya Beach. Podle itineráře jsme ale měli být na 7 Commandos Beach, takže jsme z toho trochu zmatení. Když se teď dívám na mapu, obě pláže jsou hned vedle sebe. Dostáváme nový typ šnorchlovacích masek ve stylu Hannibala Lectera. Chris se Sam si kupují obří kokosové ořechy naplněné rumem. Je tu i houpačka, lidí přiměřeně, takže celkem pohoda. Jedeme dál, ale tam je ještě hodně lodí, takže to stáčíme jinam, kde je další možnost šnorchlování. Trochu prší, ale jenom chvíli. Ted' mě napadá, že jsme měli navštívit i Shimizu Island, který jsme ale evidentně tímhle způsobem vynechali. Průvodcovské schopnosti tohoto chlapíka se prostě s Vanessou nebo Jaharem nedají srovnat.

Hlavním těžištěm téhle tour jsou ale stejně laguny. Nejdřív stavíme u „tajné“ Secret Lagoon. Podle počtu lodí a lidí rozhodně není tajná, ale spíš ukrytá, a to za otvorem ve skále, kterým se do ní dá projít jen při odlivu. Jsme tu ve správnou chvíli, ale bohužel kotvíme těsně za hranicí hloubky, takže my s Dorotou zůstáváme na lodi, zatímco se ostatní vydávají lagunou prozkoumat. Když se vrátí, dozvídáme, že jsme se vlastně měli líp. U laguny prý byla dlouhá fronta lidí a voda v laguně špinavá, takže není moc o co stát. To my si užívali nádherně průzračnou vodu a výhled na pro mě úplně fascinující skály na písčité pláži s palmami. Když všichni zmizeli, člověk si tu připadal jako v ráji. Mě to uchvátilo natolik, že jsem si tam spálil záda, když jsem seděl na přední lodi a kochal se. S Dorotou jsme pozorovali i to, jak posádka vedlejší lodi nejen připravuje oběd, ale taky lod' opravuje. Nebudilo to v nás moc důvěry.

Pak kousek popojíždíme k další laguně, ale tam je dost narváno, takže si dáváme pauzu na oběd (ryby, vepřové a kuřecí BBQ, lilkový salát, zeleninový salát, meloun a ananas). Jídla je tolik, že nejsme schopni ho sníst a krmíme s ním i ryby. Potom už je na řadě „Malá laguna“. Tam si půjčujeme kajak (300 P) a průvodce nás s Dorotou odváží do jejich útrob. Následně má potřebu nás i neustále fotit. Když vidím, jak s mým fotákem leze na ostrou skálu, trochu znejistím. Je tu dost lidí, ale laguna je moc hezká. V její zadní části se dá odbočit doleva a vjet do prostoru, který připomíná přírodní katedrálu. A jsme tu sami! Nejdřív jenom my s Dorotou, pak se k nám přidává i zbytek naší sedmičlenné party (vlastně jsme se ještě nezmínil, kdo tu sedmičku tvoří: Dorota, Evelyn, Laura, Lorenzo, Chris, Sam a já). Blbneme, fotíme se, je tu fajn. Děda nás ale nahání, že se musíme posunout dál, protože už nás trochu tlačí čas a máme ještě navštívit „Velkou lagunou“.

Ta je opravdu větší, ale nejdřív mi nepřijde tak zajímavá. Tentokrát jedu na kajaku s Dorotou a Evelyn. Holky pádlují, já fotím. Když už se skoro chceme vrátit, průvodce nás nabádá, ať zabočíme doleva. A tam se zjeví nejhezčí část téhle laguny. Jednak nazelenalá voda s koráli, jednak soustava takových průjezdů až jeskyní. Litujeme zbytek výpravy, který do laguny vyrazil bez kajaků, protože plaváním nebo chůzí přes mělčinu je to docela daleko. Když se s nimi pak na jednom místě setkáme, mají toho opravdu plné kecky, takže jim dopřáváme, aby se chytili našeho kajaků a děda některé nabírá na ten svůj. Z Velké laguny odjíždíme jako poslední, chlapíci už tam sbírají kajaky a dělají z nich hada, který připomíná nákupní vozíky u supermarketu.

Vracíme se zpátky na stejnou pláž, kde nás posádka ráno nabírala. Loučíme se s tím, že se v půl osmé sejdeme v Pokka baru na pláži a pak zajdeme někam na večeři. S Dorotou a Evelyn si na silnici odchyťáváme trojkolku. Měla by stát padesát, ale prý když jsme tři, tak je to za stovku. Nemám chuť se dohadovat a mně to bude stejně stát padesát, tak je to vlastně jedno. I když pak si říkám, že je to nefér, protože ten třetí (v tomhle případě já) to má podstatně míň pohodlné, než kdyby jel za stejnou cenu sám.

V Pokka baru se slézáme jako švábi na pivo, i když já jsem místo piva zvolil mangové dauiqiri (220 P). Jaké je moje překvapení, když mi číšník přinese rovnou dvě – vůbec jsem si nevšiml, že jsme se trefili do happy hours. Pak se přesouváme na večeri do malé restaurace Angel Wish, před níž je pult s čerstvými rybami a jinými mořskými potvorami. Musíme chvíli čekat, protože je narváno. Podnik nevypadá nijak extra lákavě, ale Chris tvrdí, že se tu výborně najedli. A my taky. Docela mě překvapí, když projdeme na druhou stranu restaurace a najednou vlastně sedíme přímo na pláži. Jídlo je výtečné, je ho dost a za velmi dobrou cenu (moje sizzling chicken stálo 160 P oproti třem stům z prvního večera). Popijíme, povídáme si, panuje pohoda. Pak už ale následuje loučení. Ted' už se naše cesty opravdu rozejdou. Je mi z toho trochu smutno, ale převažuje radost z toho, že jsem tyhle fajn lidi poznal a strávil s nimi báječné čtyři dny.

Středa 21. listopadu | Přejezd do Puerto Princesa

Čekají mě dva spíš takové přejezdové a odpočinkové dny. Takže mi zase až tak moc nevadí nepříznivá předpověď počasí. Jen doufám, že nedojde na tajfun, kterým se tu trochu vyhrožuje. Vstávám v sedm hodin, balím se a jdu si do už tradičního podniku vychutnat americkou snídani za 150 pesos. Pak mě z guesthousu zadarmo odváží na motorce na autobusové „nádraží“, kde dopláším 400 pesos za dodávku do města Puerto Princesa zhruba v polovině ostrova. Chci sedět vepředu, abych měl dost místa na nohy, ale nejdřív je mi řečeno, že to nejde, ale že budu sedět u dveří. Pak to ale vypadá, že jednu dodávku naplnili místními a do druhé nacpou zahraniční turisty. Takže najednou můžu sedět přímo vedle řidiče. Trochu se děším toho, že si bude chtít povídat, ale naštěstí je tenhle mrňavý sympaťák celou dobu ticho. Máme vyjíždět v devět, ale u dodávek to funguje tak, že odjedou, až když jsou plné. My vyrážíme chvíli před půl desátou a cestou ještě pár lidí nabíráme. Nejdřív ani neprší, ale pak lijí celou cestu. Až těsně před příjezdem do Puerto Princesa přestane a já se nechávám vysadit u odbočky k mému ubytování. Na minutu přesně po pěti hodinách (cestou jsme stavěli na oběd, dal jsem si kuřecí curry s rýží za 90 P).

Podle mapy by Sabanda House měl být kousek. To vlastně je, ale nejdřív jdu po silnici kolem lesíka, kde prostě nic není, pak mě čeká odbočka na blátivou cestu plnou louží. Představoval jsem si, že budu někde ve městě, ale tohle je tak trochu divočina. Když na domě vidím plachtu lákající na večírky u bazénu, moc mi to nepřidá. Uvnitř mě čeká mladá Filipínka s brečícím děckem. Moc mi nerozumí. Platím. Má to být 560 pesos, dávám 600. Ona prý nemá drobné, prý pak řekne bratrovi, ať mi vrátí.

Nemám žádné jídlo, takže když přestane pršet, vyrážím do nákupního centra, které se nachází u odbočky, kde jsem dneska vystupoval. Dole v hlavní místnosti sedí a jí nějaký běloch. Dochází mi, že je to asi majitel. Chlubí se, že je Nor, ale sympatický mi není ani trochu. Připomínám se s vrácením čtyřiceti pesos. To je prý v pohodě, že jsem stejně poslední, co by to měl za tuhle cenu. Namítám, že to tedy v pohodě není a že chci zaplatit tolik, kolik zaplatit mám. Má nějaké hloupé řeči a že mi prý místo toho udělá čaj. Nemám sebemenší chuť se s tímhle člověkem dál vybavovat, takže radši odcházím. V nákupním centru zapluju hned do prvního podniku, na který natrefím a který měl navíc docela slušné recenze. Těstoviny s hovězím ragú za 160 pesos – není to zrovna velká porce a docela mě překvapilo, že jsem k nim dostal opečený toust rozdělený na tři kousky. A taky zdarma vodu. Pak jdu ještě nakoupit do supermarketu. Zpátky už jdu za tmy, takže si na blátivou cestu plnou kaluží musím svítit mobilem. Není tady moc co dělat, takže překládám a pak jdu spát.

Čtvrtek 22. listopadu | Přelet do Manily

Probouzím se v půl deváté, snídám. Počasí nejdřív vypadá dobře, ale v devět se spustí liják. Dlouhé trvání ale nemá. Je to tady fakt jak u nás v dubnu. Trochu pracuju, ale chci odtud brzy zmizet, protože se tu prostě necítím moc dobře (i když pokoj je jeden z největších a nejčistších, jaké jsem tu měl), takže jakmile před jedenáctou přestane pršet, využívám toho a mizím. Na hlavní chce trojkolka za cestu na letiště šedesát pesos. To je hodně přestřelené, mělo by to být podstatně míň, já jsem ochotný přistoupit na padesát. Po chvíli dohadování na ně přistupuje i řidič, kterému po nasednutí se smíchem ukazuju jeho vlastní ceník, podle něhož bych měl platit maximálně tak polovinu. Což je mi v tu chvíli úplně jedno, jen už chci být na letišti. Tam si z automatu tisknu boarding pass, ale od přepážky mě vyhánějí, že můj let otevírá přepážku k odevzdání báglu až dvě hodiny před odletem, tedy v půl druhé. Čas využívám k tomu, abych pohnul s překladem. Po třinácté hodině se u přepážky začíná tvořit fronta, která rychle narůstá. Takže

se po chvíli radši taky zařadím. Jde to celkem rychle, hned vedle je bezpečnostní kontrola, i tam do odsýpá. Je to jen menší letiště, mají tu čtyři odletové brány. Jedna z nich je určená pro lety AirAsia, s nimiž dneska letím do Manily. Raduju se, že už je letadlo přistaveno, ale jen do chvíle, než nás personál cedulí informuje, že se jedná o let do Clarku. Když konečně dojde na nás, zase prší. K letadlu jdeme pěšky po ploše, ale každý cestující dostává na tuhle krátkou trasu deštník, který u letadla zase odevzdá. Odlítáme s dvacetiminutovým zpožděním. Jako jeden z mála jsem měl předem objednané jídlo – tehdy mi 180 pesos přišlo jako dobrá cena, teď už bych si to možná rozmyslel. Nicméně musím říct, že kuřecí boloňské špagety byly výborné.

Přilétáme v 17:05 do docela hezkého počasí. Jsem trochu jako na trní, protože nejpozději v půl deváté bych měl být na autobusovém stanovišti kus za hlavní částí města. A nemám hotovost. Takže ještě než dorazí batoh, beru útokem směnárnu, která je zrovna bez fronty. A s dobrým kurzem (52 pesos za dolar), vlastně jsem tady vždycky na letišti dostal lepší kurz než kdekoli jinde. Na zavazadla docela dlouho čekáme, já mezitím zkouším aplikaci GRAB, která je obdobou UBERu. Řidič přijíždí za deset minut. Na autobusák je to asi jen dvacet kilometrů, ale Manila je vyhlášená dopravními zácpami a podle komentářů na webu by to klidně mohlo trvat až dvě hodiny. Můj řidič (mimochodem se vezu v obrovském, krásně čistém džípu Isuzu Sportivo) naštěstí využívá Waze, takže vychytává trasu, která je ucpaná nejméně. I tak jedeme sto minut. Cesta mě stála pět set pesos. Kdybych platil kartou zadanou do aplikace (což mi v té době z nějakého záhadného důvodu nešlo), bylo by to ještě o stovku levnější.

Terminál, kde má svoji garáž společnost Coda Lines, je dost rušné místo, těch dopravních společností je tu víc. U okýnka se odbavuju a protože mám ještě čas, jdu vyzkoušet řetězec Chowking, kde si dávám Sweet & Sour Pork s kolou za 115 pesos. Porce to není obrovská, ale úplně mi stačí. Autobus do Sagady, kam mířím, jede v tenhle večer čas každou půlhodinu, ale vozy mají různou výbavu. Já bych měl mít něco, co se nazývá semi-deluxe nebo tak něco, každopádně by mělo být v autobuse víc místa na nohy než obvykle. Měním si místo s jednou holčinou, která cestovala se svojí kamarádkou a jinak by neseděly vedle sebe. Takže nakonec sedím na čísle 24, které jsem si chtěl původně objednat, ale kvůli chybě při placení jsem musel zvolit místo o jednu řadu dál. Takhle mám větší okno a lepší výhled, což se asi moc nelíbí místní slečně, které jsem nejspíš místo zasedl, ale mně si nedovolí nic říct a průvodčí ji taky poslala do háje. Na dlouhou cestu vyrážíme krátce po deváté. Pouští se nějaký film a hlavně klimatizace. Naštěstí jsem na tuhle dobu ledovou připravený. Oproti očekávání nikde nestavíme na jídlo a toaletu (ta je v autobuse) a řidič to bere docela svižně. Nakonec jsme předjeli i autobus, který vyjížděl půl hodiny před námi. Velkou část cesty přešlo.

Pátek 23. listopadu | Sagada

Cesta do Sagady měla trvat dvanáct hodin, ale když do Banaue, z něhož to mají být tři hodiny, přijíždíme ještě za tmy v pět ráno, je mi jasné, že bychom to měli zvládnout o něco dřív. Postupně se rozednívá a okolo nás se začíná objevovat moc hezká krajina plná kopců, řek a rýžových teras. Na focení to ještě moc není, na kochání ano. V Sagadě jsme v sedm ráno, tedy po deseti hodinách. Už teď ráno tu panuje pěkné a teplé počasí. Dcera majitelky penzionu Big Dipper mě nabádala, abych se nechal vysadit přímo u nich, ještě před příjezdem do městečka, ale já se chtěl nejdřív někde nasnídat, takže jsem jel až na konečnou. Sagada na mě sice na první pohled působí příjemným dojmem (hlavně oproti velkým městům jako Cebu City nebo Manila), ale všude je ještě zavřeno. Po chvíli to tedy vzdávám a vydávám se pěšky do penzionu. Je to něco kolem dvou kilometrů. V domě ale nikdo není. U sousedů jsou nějací řemeslníci, kteří sami od sebe ochotně zavolali majitelce a pak mi pokynuli, že můžu jít do jednoho z přízemních pokojů. Ten je větší, než jsem měl objednaný, tak snad nepatří někomu jinému.

Znovu vyrážím hladový do města. Ale jen po pár desítkách metrů mě upoutá velká ubytovna Rusty Inn, kde by už měli mít otevřeno. Je tu liduprázdno, ale snídaní mi udělají. Sedím sám v obrovské jídelně připomínající rekreační objekty ROH, ale modernější. Španělská omeleta je jedno z nejlepších jídel, která jsem nejen na Filipínách ochutnal (s ledovým čajem za 190 P). Rovnou se tady ptám na řidiče, který by se mnou objel zdejší zajímavosti, ale nakonec je všechno jinak. V první řadě k oběma zásadním místům se dá v pohodě dojít pěšky. Nicméně ke všem zdejším atrakcím si musím najmout průvodce, k čemuž je určený Municipal Tourist Office v centru. Tam tedy míří mé další kroky. Za padesát pesos se registruju a dostávám leták s výpisem všech místních zajímavostí včetně cen za průvodce. Pokud bych šel sám, jsou to dost pátky, třeba do jeskyně by mě to vyšlo na osm set pesos, což fakt dát nechci. Zrovna dorazili nějací čtyři běloši, tak se jich drže ptám, jestli bych se k nim nemohl připojit. Plány máme

naštěstí stejné – visící rakve a jeskyni. Celkem jich je devět, takže se ještě musí domluvit se zbytkem. A my se domlouváme, že se tu znovu sejdem za půl hodiny a uvidíme.

Pauzy využívám na nákup lístku na autobus do Banaue na další den (Coda Lines, odjezd 10:30, 300 pesos). Devítičlenná banda se skutečně ani ne za půl hodiny objeví, což je docela s podivem, protože kromě jednoho Itala jsou to všichni Španělé. Představujeme se a já navrhuju, že bychom měli jít nejdřív k rakvím, pak teprve do jeskyně, abychom využili toho, že je teď hezky, což se může kdykoli změnit. Nejdřív se na to moc netváří, ale když to samé navrhuje i přidělený průvodce Wax, neprotestují.

Vyrážíme před půl jedenáctou a Wax je asi nejpomalejší průvodce na světě. Ovšem ta španělská grupa je ještě pomalejší. Takže začínám trochu litovat, že jsem se k nim přidal, ale finanční úspora je dost velká. První zastávkou je kostel svaté Marie, u něhož nám Wax pomalu líčí jeho historii. Následuje „moderní hřbitov“. Moderní je ve srovnání se stylem pohřbívání, ke kterému se po krátkém čase dopravujeme. Nejdřív musíme zaplatit dalších deset pesos za vstup. Po schodech scházíme do údolí. Cestou je vyhlídka na poměrně vzdálené visící dřevěné rakve. Nebýt průvodce, asi bych si jí ani nevšiml. My se ale naštěstí dostaneme přímo až ke skále. Tam nasloucháme vysvětlení toho, jak pohřbívání tímto tradičním způsobem probíhá. Naše skupina má i docela dost dotazů, ale jakmile se kolem nás začnou srocovat davy, je čas se přesunout.

Vracíme se stejnou cestou, ale táhneme se ještě pomaleji. Navíc je horko. Cesta k jeskyni Sumaguing Cave je delší, než jsem čekal. Ale příjemnější jí hezké výhledy na okolní krajinu, hlavně rýžová a zeleninová polička. U jeskyně kupodivu nemusíme už nic platit, ale je nám přidělený další průvodce. Oba mají plynové lampy, které se budou velmi hodit. Jeskyně má tři sekce. První je hodně kluzká, sestupujeme dolů po kamenech, slyšíme spoustu netopýrů. V téhle části nejde moc fotit. To se zlepší v té druhé, před kterou si sundáváme boty, protože nás čeká brodění vodou. Bosí procházíme kolem krásných útvarů, na které nám ale musí průvodci svítit. Taky to tu docela klouže, ale není to tak hrozné. Jsme tu skoro sami, potkáváme jen pár malých skupinek. Na jednom místě se musíme slanit dolů. Místy je cesta lehounce nebezpečná, ale vlastně se tu nemá moc co stát. Každopádně je to opravdu nádherné a zajímavé místo, které si užívám. Do třetí části se mi ale nechce. Tam už je vody podstatně víc, je to náročnější a stejně bych tam nemohl fotit. Odebírá se tam klučí část Španělů, my na ně čekáme, holky se koupou v moc hezkém jezírku. Zpátky nahoru nám to jde rychleji, ale proti nám se valí davy! Měli jsme fakt velké štěstí, že jsme měli celou jeskyni prakticky pro sebe. Jinak tahle jeskyně je vyústěním systému Cave Connection, ale to už je opravdu fyzicky, časově i finančně náročnější záležitost. Venku platím skupině svůj podíl – 200 pesos (1 600 stáli průvodci za desetičlennou skupinu v jeskyni, 300 průvodce k rakvím) a loučím se s nimi. Byli fajn.

Počásí se mezitím trochu zhoršilo, což mi ovšem vyhovuje, protože cesta zpátky do města je celkem do kopce. Kdyby na mě pražilo, moc příjemně by se mi nešlo. Je něco kolem třetí hodiny a já ještě neobědval, takže využívám jednoho z tipů průvodce na dobré restaurace a kotvím v místě nazvaném Ayeonas. Jsem tu sám a restaurace, která zároveň nabízí i ubytování, na mě působí dobrým dojmem, taková ta kosmopolitní záležitost, co mají bať užkáři rádi. Objednávám si kuřecí silig, což je místní verze sizzlingu, Red Horse a malou kolu (jídlo 180 P – obrovská porce, pití 105 P). Jakmile dosednu na krytou terasu, venku začne pršet. Využívám wi-fi a odháním škemrající psy. Psů jsou na Filipínách spousty, ale podle všeho je tam nemají jako domácí mazlíčky, ale žijí tu spíš na divoko. Nicméně se mi ani jednou nestalo, že by se na mě některý z nich snažil zaútočit, všichni byli spíš plaší.

Venku se trochu ochladilo a začíná se strmívat. Cestou si ještě kupuju ovoce k večeři (30 P za malé výborné mango a 20 P za jablko) a radši uháním domů. Zavřu za sebou dveře dřevěného domu, který vypadá jako horská chata, a v tu chvíli se spustí slejvák. Píšu si poznámky pro deník, ale usínám u toho, takže jen tak odpočívám...

Sobota 24. listopadu | Přes Banaue do Batadu

Snídani jsem si objednal na půl devátou. A je docela bohatá – něco jako rýžová polívka, volské oko, opečená šunka, tousty a výborný čaj asi z domácích bylinek (vše za 110 pesos). Balím, loučím se a pěšky se odebírám do centra na zastávku autobusu. Počasí je v tu chvíli tak akorát, ale pak už začíná být slušné horko. Autobus přijíždí krátce po půl jedenácté. Moje sedadlo je vlevo, takže mám celkem hezké výhledy, i když na focení to při tomhle stylu jízdy moc není. Navíc je u silnice hodně stromů, elektrického vedení atd. Asi jsem rád, že jsme v opačném směru jeli za tmy. Cesta je totiž docela hustá. Na silnici plně serpentýn se válejí kameny, místy je podemletá... V Bontocu, kterým

projíždíme, mají zřejmě velkou slabost pro svoje trojkolky, mají je nádherně barevně vyvedené, se spoustou odkazů na Ježíše a další náboženské motivy. Pak začne poprchávat, vjíždíme do mlhy, z okolních skal padají kameny. Začínám se bát, že toho dneska moc nenafotím. Poté, co vjedeme do Banaue, nastupuje místní žena se starším bělochem a velkými kufry. Průvodčí mi říká, ať si přesednu (podotýkám, že autobus je poloprázdný). Mně se vůbec nechce, protože sedím na svojí sedačce a chci fotit. Prý už tam ale budeme, na což reaguju, že bych tam těch pár minut snad ještě mohl zůstat. V tom na mě průvodčí docela agresivně vyjede, ať si koukám přesednout, kam ukazuje. Přistoupivší žena vysvětluje svému doprovodu, že jsem tam chtěl zůstat kvůli focení, a tak mě tam nechávají sedět. Rýžové terasy jsou tu krásné, sem se ještě budu muset vrátit. Když vystoupím z autobusu, dožaduju se u řidiče svého báglu. Ten na mě kouká, jak kdybych spadl z Marsu. Tahle dvojka se vážně povedla. Ale musím říct, že to bylo jediné setkání s nepříjemným chováním místních za celou dobu.

Autobus zastavil přímo u turistického centra, kde musím zaplatit „environmental fee“ ve výši padesáti pesos. Ptám se, jestli ten papír platí i v Batadu, a dostávám kladnou odpověď. Nabízejí mi trojkolku do Batadu za sedm set, ale tolik odmítám zaplatit, když by tu mělo jet i jeepney (taková sběrná dodávka se zakrytou korbou na sezení) za sto padesát. Pracovnice centra to snad až nerada připouští a informuje mě, že jeepney odjíždí ve tři hodiny od tržnice, která je jen kousek pod námi. Je půl druhé. Mířím rovnou k tržnici zjistit, odkud přesně to jede. Ukazují mi na vůz, u kterého stojím, ať si prý nasednu. Jsem trochu zmatený, protože Batad není nikde na autě uvedený, a navíc to má jet až za hodinu a půl. Přijde ke mně mladý řidič, který mě taky nabádá, ať si nasednu, protože se odjíždí ve dvě. Je totiž sobota, a to se kvůli trhu jede dřív. Dožaduju se toho, že nechci jenom na křížovatku, ale až na sedlo u Batadu. Řidič mě ujišťuje, že teď se jezdí dokonce až za sedlo, protože už tam dodělali silnici. Celé se mi to nějak nezdá, ale když zaberu zdánlivě poslední místo na sezení a místních se ptám, jestli to fakt jede do Batadu, dočkám se unisono souhlasné odpovědi, takže už po tom dál nepátrám. Napsal jsem „zdánlivě“ poslední místo. To proto, že když máte pocit, že korba už je narvaná lidmi i krabicemi, pytli, taškami, bágly a dalšími věcmi, vejde se do jeepney ještě minimálně dalších pět lidí. Někteří už sice sedí zvenku na plošině nebo dokonce stojí ve dveřích, které tam nejsou, ale tak to tady prostě funguje.

Vyrážíme těsně před druhou. Kluk sedící vedle se mě ptá, kde v Batadu budu bydlet. Odpovídám, že u Cristiny. V tom se ozve starší drobná paní sedící vedle mladíka z druhé strany. „Já jsem Cristina.“ Najednou si uvědomím, jak je mi dobře. A je to zvláštní. Jsem tu jako jediný cizinec namačkaný jako sardinka s asi dvaceti místními a jejich zbožím. Nemůžu se ani pořádně narovnat a v tomhle stavu mě čeká asi tak hodinová jízda. A přesto se cítím příjemně a užívám si to. Zase až tak moc mi tenhle pocit nezkaží ani dost divoká cesta. Jednak začne pršet, jednak silnice rozhodně nepatří k těm nejbezpečnějším – všude se valí kameny, větve, serpentýnami se valí voda, místy jsou krajnice podezřelě. A to vidím jenom kousky malými průhledy okny. Děšť sílí a já začínám mít strach, že uvízeme někde v záplavě. Uklidňuje mě jenom to, že místní zůstávají naprosto klidní.

Ve 14:45 přijíždíme na konec silnice, možná i na konec světa. Slejvák neustává, takže se všichni svorně schováváme pod střechu obchůdku. Jednou ale vyrazit musíme. Takže nasazuju pláštěnku a na pokyn Cristiny, která si na hlavu usazuje velký chladicí box, jdu před ní. Nejdřív kráčíme po přírodně působících schodech tvořených kameny, pak následuje betonový chodníček. Takže si říkám, že je to vlastně docela pohoda, čekal jsem to horší. Na kraji vesnice chtějí zase nějaký poplatek. Tvrdím, že už jsem platil v Banaue. To ale prý bylo environmental fee, zatímco tady se jedná o heritage fee. Je to sice jenom padesát pesos, ale už si připadám jak oslík. A pak teprve začíná legrace. Scházíme dolů po prudkých schodech, kličkujeme, místy je to (obzvlášť s bágly) docela nebezpečné a kluzké. Pak nastává další fáze, kdy balancujeme na poměrně úzkých hrázcích mezi rýžovými políčky. Obvykle je jedno z nich na naší úrovni, ale druhé třeba o dva metry níž. Často musíme šlapat po kluzkých kamenech nebo bahnu. Naštěstí přestalo aspoň trochu pršet, ale i tak je to celkem náročné. A to jdeme dolů! A pořád dolů... Cristina mě naviguje, bez ní bych netrefil ani náhodou. Terasy jsou už bohužel bez rýže, takže je v nich voda, ale i tak to tu působí impozantně. Malá vesnice mezi kopci a rýžovými poli.

Asi po půl hodině jsme konečně na místě. Cristinin dům se nachází v samém srdci vesnice, hned vedle malého dřevěného kostela. Výhled odsud je parádní. Se zelenou rýží to musí být úchvatné, ale i takhle to stojí za to. Navíc už je místy modré nebe, které se odráží ve vodě. Je čas na oběd, dopřávám si Cristinin pita chleba s hovězím masem (200 P) a plechovku Red Horse (80 P). Hlavně nápoje tu jsou trochu dražší, ale když člověk vidí, jak sem všechno musí tahat, nemůže proti tomu říct jediné slovo. Spolu se mnou tu bydlí tři Korejci. Nejdřív se objeví dva a dávají se

se mnou do řeči. Tipovali mi 28 až 35 let, když jsem jim prozradil svůj skutečný věk, strašně se divili a smáli. Povídky si, já se kochám nejen výhledy, ale taky venkovskou atmosférou a klidem. Nejsou tu žádná auta, žádný ruch z ulic, maximálně kohouti a pobíhající děti. Jdu si na chvíli odpočinout na pokoj, během té doby se dvakrát spustil slejvák. Někdy před osmou slyším z kostela hlasy, tak se jdu zeptat, zda už je to mše, nebo se bude konat až zítra ráno. Ted' je tam prý jen nějaká sestra, kněz dorazí zítra z Banaue, snad kolem jedenácté. Zjevuje se třetí Korejec, který byl dokonce v Praze. Hodně rád cestuje, tak to všechno probíráme. Pohoda je tu i za tmy, žáby rozehrávají svůj noční koncert. Jsme odtrženi od světa, což mi ale vůbec nevadí...

Neděle 25. listopadu | Batad

Korejci vstávali asi v půl šesté, probudili mě, takže jsem se zase pořádně nevyspal. V noci přišlo. Ráno slyším vodu, ale to byly jen průtoky v rýžových terasách. Nicméně nijak hezky venku není, ani se mi nechce z postele. Po půl osmé se odhodlávám k snídani. Omeleta s cibulí, rajčaty a sýrem je sice dobrá, ale ne moc velká. Cristina mě nabádá, ať jdu k vodopádu nebo na vyhlídku, ale já chci stihnout mši, takže nechci nikam moc daleko. Začátek mše prý poznám podle toho, že začne zvon rychle vyzvánět. On tu tedy vyzvánění v dost divné časy, třeba v 8:19.

Láká mě procházka na pravou část teras, na kterou se dívám přímo od domu. A je to opět legrace, obzvláště po dešti. Připadám si jak Věra Čáslavská na kladině. Všude panuje klid, potkávám jenom pár lidí. Naskýtají se mi nové pohledy na celé údolí, které je pokryto políčky v podobě takového amfiteátru. Vracím se zpátky, objedná si kolu a v tu chvíli začne pršet. Venku u stolu sedí tři Francouzi – dvě holky a jeden kluk. Na rozdíl od včerejších Korejců mě ignorují. Já čekám na mši, píšu si poznámky k deníku, čtu si knížku Ládi Zibury a kochám se klidem. Tedy klid by byl, kdyby Frantíci aspoň chvíli drželi zobák. Najednou ke mně přijde místní chlapík v zářivě žluté péřovce a s obrovským knírem a oznamuje mi, že kněz už dorazil.

Jdu tedy do kostela. Ne že bych měl k náboženství pozitivní vztah (k náboženství vlastně i ano, ale k církvím vůbec ne), ale Monika mi doporučila, ať na místní mši zajdu. Je po půl dvanácté, kostel se postupně zaplňuje, přítomní se připravují, zpívají, kněz na sebe nechá docela čekat. Mše je (na rozdíl od mých zkušeností z Česka) příjemná, písničky mi připomínají naše táborákové, kněz má přirozený a mírumilovný projev ve dvou jazycích. Kolikrát jsem ani nepochytil, kdy se jedná o angličtinu, jak plynule mezi nimi přecházel. Pár dětí zažívá svůj křest, po hodině nastává hromadné focení. Skoro celou dobu venku prší, ale ne tak intenzivně jako předtím.

K obědu si aspoň jednou prostě musím dát místní organickou rýži. A za stejnou cenu dostávám nesrovnatelně větší porci jídla než ráno. Prší, nad údolím je opar, ted' nemá smysl nikam chodit. Jdu tedy odpočívat na pokoj a dávám si limit 14:30, do kdy musím něco podniknout. V půl třetí vykouknou z okna a zjišťuju, že neprší! Vyrážím tedy na vyhlídku. Cesta opět začíná balancováním mezi políčky. Jednou nebo dvakrát trochu tápu, vřdycky počkám, až uvidím někoho v protisměru a pozoruju, kudy jdou. Takových skupinek potkávám jen pár. Pak následují schody. Hodně strmé, kluzké, kolem nich protéká takový divoký potůček, který občas pocáká nejen schody, ale i mě. Je to docela fuška, po chvíli jsem zpocený, jak kdybych lezl na Kilimandžáro. Od začátku jsem věděl, že až na samotný vrchol asi nedojdu, ale ted' si každou chvíli říkám, že vystoupám ještě kousek, protože výhled se neustále zlepšuje. Mezníkem je budka, kde se dá registrovat nebo taky koupit nějaké pití. Odsud je to už hodně impozantní. Stále se snažím představovat, jak to tu vypadá, když je ještě všude rýže. Kochám se, fotím. A přemýšlím, jestli má smysl lézt ještě výš, zdá se to být dost strmé, ale nemám pocit, že by se seshora naskýtal výrazně lepší výhled než odsud. Když ke mně sestoupí tři kluci s bágly (nejspíš Izraelci), ptám se jich, zda má smysl se škrábat nahoru. Podle nich nemá. A oni se mě pro změnu ptají, kudy se jde do vesnice a jestli se tam dá ubytovat. Ukazují ji, kde bydlím, což se identifikuje poměrně snadno, protože Cristina má název svého zařízení nasprejovaný na zelené střeše.

Rozhoduju se tedy vrátit zpátky. Občas se dívám za sebe, jestli mě kluci následují, aby se někde neztratili. Dolů je to taky masakr, hlavně poslední úsek schodů. Když už jsem skoro doma, uklouzne mi pravá noha po blátě a už se válím i s foťákem (který jsem chtěl původně uklidit do batohu) v políčku. Naštěstí v tom, které je na mé výškové úrovni, a ne o dva metry níž. Voda, bahno. O mě až tak nejde, hlavně ať je v pořádku foťák. Hned po příchodu ho tedy čistím, dostávám k tomu účelu něčí trenýrky. Trochu i sebe. Kalhoty jsou vzadu od bahna, tričko mám propocené. Jenomže tady to jen tak neuschne.

V sedm večer si dopřávám pitu se zeleninou a vejcem. Mládenec (snad Cristinin syn?) mi nabízí, že mě může ráno odvézt do Banaue dodávkou za stejnou cenu, jakou bych zaplatil za jeepney. To mi naprosto vyhovuje, protože bych se nemusel bát, že a) netrefím, b) mi spoj ujede. Jen musíme vypadnout tak v půl sedmé. To zvládnou. Čtu si a venku panuje veselá nedělní zábava, kluci hrajou fotbal. Asi po 22. hodině slyším zvenku hodně drsnou hádku. Přemýšlím, jestli tu ženu někdo znásilňuje, vraždí, nebo je jen hodně rozčilená. Trvá to snad hodinu. Ráno mi Cristina prozradila, že se spolu hádali nějací sourozenci. Ale znělo to fakt šíleně. Ke mně do pokoje se přiletěly schovat světlušky, můry i další hmyz.

Pondělí 26. listopadu | Banaue

Budík mám nastavený na 5:50, ale stejně už jsem vzhůru. Jsem z té dnešní cesty zpátky na silnici trochu nervózní. Kalhoty ani tričko neuschly. Objednávám si banánovou palačinku a čaj. Venku je modré nebe bez mraků! Zrovna teď, když odjíždím. V půl sedmé už jsem připravený, ale mladík ještě předvádí poloviční striptýz a ranní hygienu. Platím za ubytování (500 P za dvě noci + 1180 P za stravu). Vyrážíme v 6:45, a to úplně jinudy, než jsem si myslel. Nejdřív po hrázích mezi políčky, pak začínají schody. Panebože! S bágly je to opravdu slušný tělocvik. Mladého našťestí napadne, že by mi mohl jeden batoh nést. Ale stejně ze mě teče jako z vola. Asi v polovině utrpení musí chlapec něco vyřídit, což jedině vítám. Stoupaní bylo tak prudké, že mi z toho zalehlo v pravém uchu. A říkám si, že odtud už bych trefil. Ani náhodou! Zase jdeme jinudy. Mám toho plné kecky. Aspoň že jdeme tak brzy a slunce nemá až takovou sílu. Nahoře nabíráme dva školáky a po půl osmé se vydáváme na cestu do Banaue.

Ted' teprve vidím, kudy jsme jeli sem, v plné kráse. Vypadá to, jako kdyby tady včera řádl cyklon – kamení, větve, úzké průjezdy, někdy musíme jet přímo přes kameny. Ale výhledy na okolní kopce, hory a rýžové terasy jsou hezké. Když přijdeme do Banaue, mám zaplatit 150 pesos, ale dávám řidiči dvě stovky. Vždyť mi i nesl batoh. Když na dotaz odpovím, že se chystám na vyhlídky, dostávám nabídku, že zajedeme na první z nich. Jen si před tím odložím v informačním centru velký bágl. Tohle nemůžu nepřijmout.

Je hezky, teplo. Oficiálně značených vyhlídek na sytě zelené rýžové terasy je tu celkem pět a tímhle směrem se k nim jde do kopce. Každá je značená a očíslovaná. Na první už čeká stařík v „kroji“. Chtěl jsem se tomuhle placenému focení vyhnout, ale když mi dědouš ukázal, že můžu jít fotit až na terasu rozestavěného domu, nakonec vyměknou a dám mu čtyřicet pesos. Evidentně to není vůbec málo. Na vyhlídkách jsem skoro vždycky sám, jen tu a tam u nich zastaví někdo v trojkolce. Na páté vyhlídce je zmínka o „maintenance fee“ ve výši deseti pesos, ale nikde nikdo. Scházím zpátky do města s tím, že se zastavím na druhé vyhlídce, tam si sednu a budu se jen tak kochat, než se vrátím do města. Pořizuju si k tomu i pytlík popcornu a kolu. Jdu si sednout na kámen, kde se se mnou dává do řeči Francouz, který tu svou filipínskou pouť na rozdíl ode mě začíná. Je mi dobře, ani se mi odsud nechce. V infocentru si chci vyvěsit mokré věci na zábradlí, ale prý by je někdo mohl vzít, tak je můžu rozložit jenom uvnitř zamčené místnosti.

Mám jednu z posledních možností poslat pohled. Takže potřebuju poštu. Na mapě to vypadá, že se nachází někde u tržnice. Místní mě na můj dotaz honí od čerta k ďáblu. Nakonec nejlíp poradí řidiči trojkolek, kteří mi samozřejmě nabízejí, že mě tam zavezou. No tak to určitě. Ale věděli, proč to dělají. Je to celkem štreka, dost do kopce, navíc v pravé poledne. Lije ze mě a na poště nikdo není. Čekám a odpočívám ve stínu, po pár minutách se objeví chlapík. Za známku chce jenom sedmnáct pesos – já mu rozuměl sedmdesát, i to by mi přišlo jako přiměřená cena.

Chci se ještě trochu projít po okolí, ale nejdřív se musím naobědvat. Volba padne na People's Lodge and Restaurant s docela hezkou vyhlídkou. Objednávám si kuřecí curry, litrovou kolu a v tom se tu objeví Francouz z vyhlídky. Povídáme si a musím říct, že se jako Francouz rozhodně nechová, baví se úplně normálně. Já mezitím i po několika dnech využívám wi-fi, díky které se mj. dozvídám, že nám kamarád koupil letenky na Kubu. Pak se objeví trojice Čechů. Nejdřív předstírám, že jsem hluchoněmý, ale pak mi to nedá a spustím na ně česky. Docela dlouho si povídáme, hlavně o cestování. Takže mi to odpoledne celkem uteklo a vzhledem k tomu, že musím nejspíše v pět hodin vyzvednout v infocentru bágl, už nemá smysl, abych někam vyrážel.

V kanceláři autobusové společnosti Ohayami vyměňuju voucher za jízdenku. Pořizuju suvenýry, svačinu, pak si sedám u infocentra a čtu si. V půl sedmé se přesouvám asi o sto metrů dál k autobusu. Uvnitř je to samozřejmě jako v mrazáku. Vedle mě si sedá takový odulý bubák. Pořád se roztahoval. Aspoň že si přes hlavu natáhl deku. Za

mnou pro změnu sedí nějaká ukecaná místní. Pořád zastavujeme a nabíráme nebo vyhadzujeme lidi. Dvakrát stavíme na jídlo a záchod. Cesta se dost táhne. Na zastávku v Manile přijíždíme ve 4:20.

Úterý 27. listopadu | Manila

Odmítám taxikáře a mířím ke stanici metra. Cestou je nonstop otevřený McDonald's – přesně takhle jsem si to představoval! Dávám si snídani za 112 pesos (míchaná vajíčka, masová placka, česneková rýže a ledová čaj). Metro je hned přes ulici. Je zrovna pár minut po páté hodině ranní, takže už by mělo začít fungovat. Při vstupu musím absolvovat standardní kontrolu. V automatu na jízdenky nevidím zastávku, na kterou potřebuju. To proto, že musím nejdřív dojet na zastávku Recto (haha) a tam přestoupit. Linky metra (já tomu říkám metro, ale je to spíš železnice) nejsou propojené. Nejen že se musí mezi stanicemi trochu komplikovaně přecházet, ale neexistují ani přestupní jízdenky. Takže nejdřív platím za jednu stanici patnáct pesos, pak za podstatně větší úsek dvacet. Přes turniket ale projdu na špatnou stranu. Ptám se ochranky, jak s nastalou situací naložit. Musím se vrátit, slečna v uniformě mě pouští přes turnikety zpátky, u přepážky si musím nechat znovu aktivovat hodnotu jízdenky, pak přejít dlouhým mostem na druhou stranu. Metro je narvané. A to je teprve něco kolem půl šesté ráno.

Vystupuju do rušné ulice. Jsem unavený a zpocený. V hostelu ZEN platím nejen za noc, kterou tady nestrávím, ale ještě navíc stovku za předčasný příjezd. Chci se tu jenom dospat, vysprchovat, sbalit a mít prostě útočiště před odletem. Vstávám asi v půl desáté. Pokoj je jenom skrumáž paland, ale společné prostory jsou hodně příjemné. Venku je modré nebe a horko. Svůj původní plán projít se aspoň trochu po Manile nakonec vzdávám. Jdu se jen naobědvat – aspoň dneska chci vyzkoušet řetězec Jollibee, který je tu na každém rohu. Hovězí se zázvorem, rýže a kola vychází na devadesát pesos, ale porce moc velká není.

Vracím se do hostelu, překládám, musím si převlíknout tričko, protože jsem durch. Po sprše a sbalení zase využívám aplikaci Grab. I když je to na letiště podstatně blíže než to bylo minule z letiště na autobusový terminál, nebude stát cesta o tolik míň – 408 pesos. Před půl sedmou řidič přijíždí a opět díky aplikaci Waze jsme na letišti i navzdory zácpám už v sedm hodin.

U odbavovacích přepážek jsou dlouhé fronty, ale naštěstí je jedna z přepážek určená pro ty, kteří se odbavili online, a tam je jen pár lidí. Mají tedy dost velká zavazadla včetně objemných krabic, takže to přece jen trvá. Měním zbylé peníze zpátky na dolary. Občerstvovací možnosti nejsou na zdejším letišti nic moc, brány jsou rozdělené do několika sekcí a v každé z nich je nějaké bistro, což mi nepříjde jako nejpraktičtější řešení. Nakonec se uchyluju k vajíčkovému sendviči a výbornému okurkovému smoothie (335 P).

Odlétáme na minutu přesně. Ale ještě jsme ani nezačali pořádně stoupat a bába přede mnou měla potřebu si sklopit sedadlo. Vedle zase sedí místní děvče se stehny přes dvě sedačky. K večeri dostávám kuře s rýží, k snídani hovězí s rýží. Chci knedlík nebo bramborový salát!

Středa 28. listopadu | Návrat

Do Kuvajtu přilétáme ve 3:05 místo avízovaných 4:25, a to na terminál M. Do Frankfurtu to ale nově odlétá z terminálu 4. Naštěstí procházím kolem „Transit Desku“, kde se ptám, co dál. Jen tak ven vyjít nemůžu, to bych si musel zase vyřídit víza. Prý mám počkat, až nás přijede vyzvednout autobus. Asi po půl hodině obsluha za přepážkou cosi ohlásí, všichni se zvedají. Následuju je jako ovce své stádo. Dole musíme projít přes bezpečnostní prohlídku. Ochranka na nás pokřikuje tak, až mi to připadá, jak kdybychom jeli transportem do Osvětimi. Autobus nás odváží do terminálu 4, ale tam zase hned musíme projít stejnou bezpečnostní prohlídkou. Už mi to tu trochu leze na nervy. Terminál je úplně nový, což znamená například to, že tu sice mají hezké sedačky, ale nefunkční zásuvky v nich umístěné. A taky tu panuje trochu zmatek. Když už máme začít nastupovat, změní číslo brány, takže se musíme přesunout o patro níž. Autobusem pak jedeme tak dlouho, že mám pocit, že dojedeme až do Frankfurtu. Vzlétáme se čtyřicetiminutovým zpožděním. Máme hezký výhled na město. Kolem něj je všude jenom poušť.

Ve Frankfurtu mám přes sedm hodin času, ale dokážu se docela dobře zabavit. V 19:50 odlítáme vrtulovým letounem v barvách ČSA, po deváté hodině přistáváme v Praze. Můj bágel ovšem nikoli. Ten se ke mně dostane až o 24 hodin později.

Závěr

Filipíny jsem poznal jak krásnou, rozmanitou, civilizovanou a bezpečnou zemi plnou milých a ochotných lidí. Všechno vlastně fungovalo, nenarazil jsem na žádné zásadnější komplikace. Počasí bylo trochu vrtkavé, ale ani občasné deště nenarušily můj itinerář. Pokud jde o finanční stránku, v některých případech jsem byl trochu znevýhodněný tím, že jsem cestoval sám. Celkově mě cesta (včetně letenek) vyšla na čtyřicet tisíc korun.